

Schedula monitoria de novae febris ingressu / [Thomas Sydenham].

Contributors

Sydenham, Thomas, 1624-1689.

Publication/Creation

Londini : Typis R.N. impensis Gualt. Kettilby, 1688.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/spe9uj82>

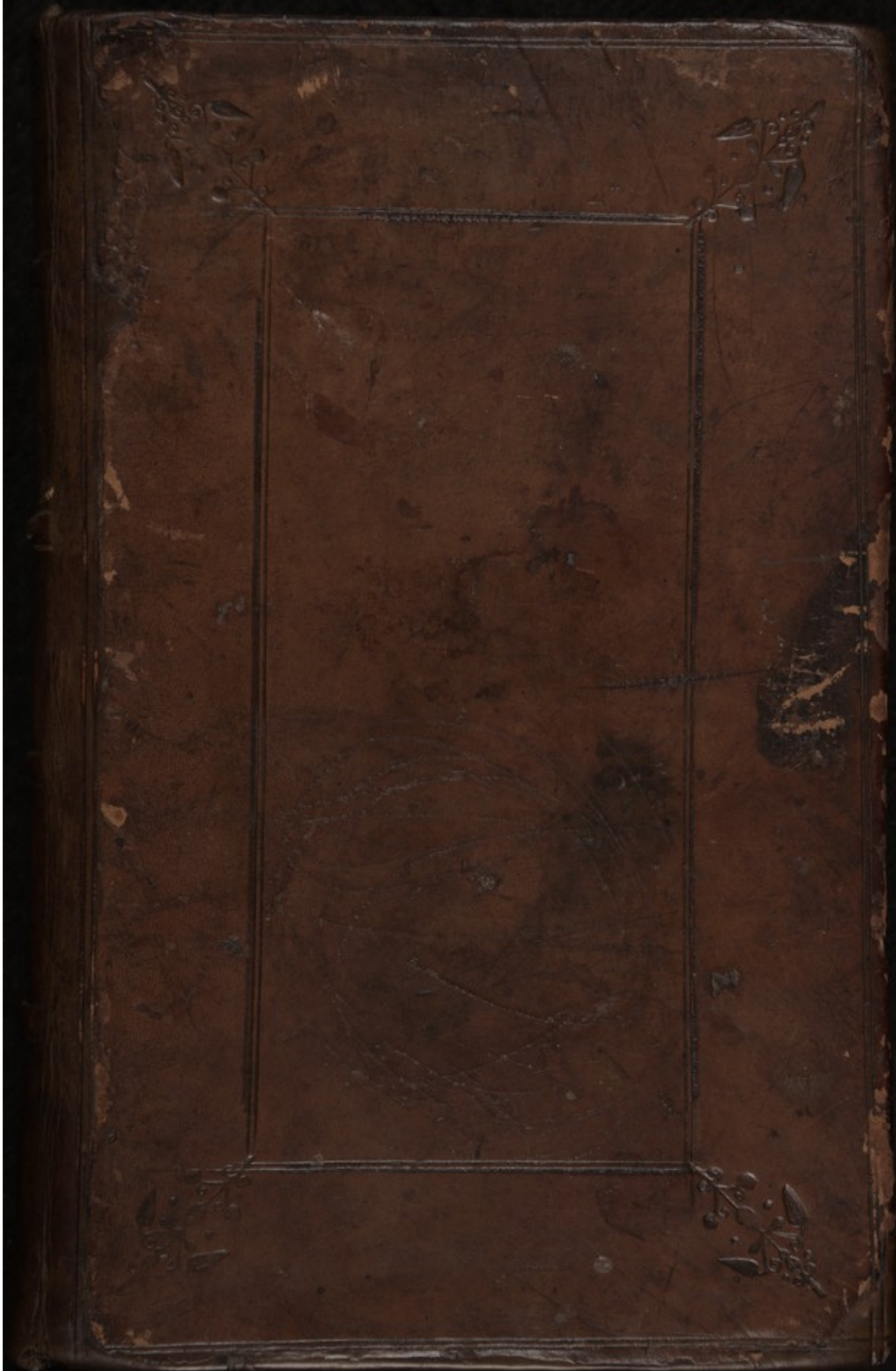
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

SYDENHAM

OPERA

UNIVERSA
1685

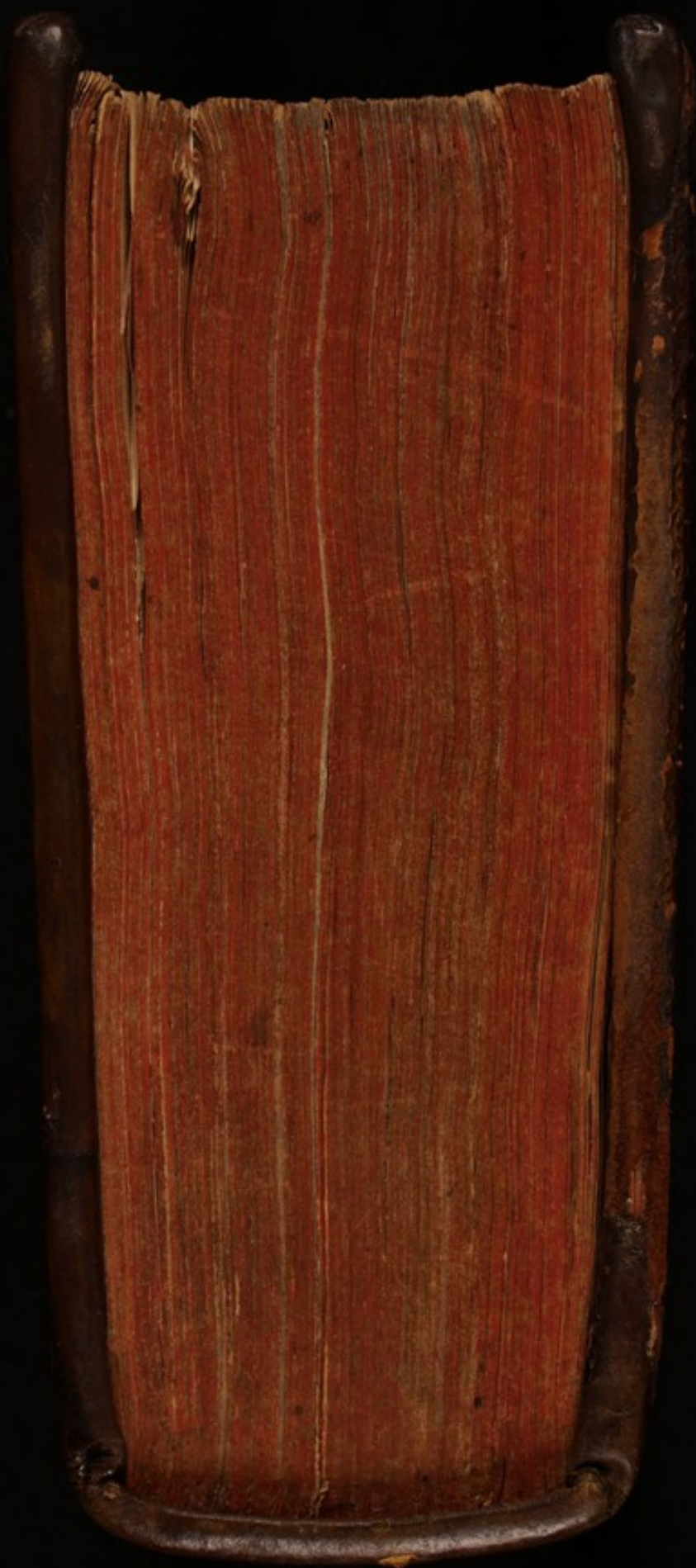
SCHEDULA

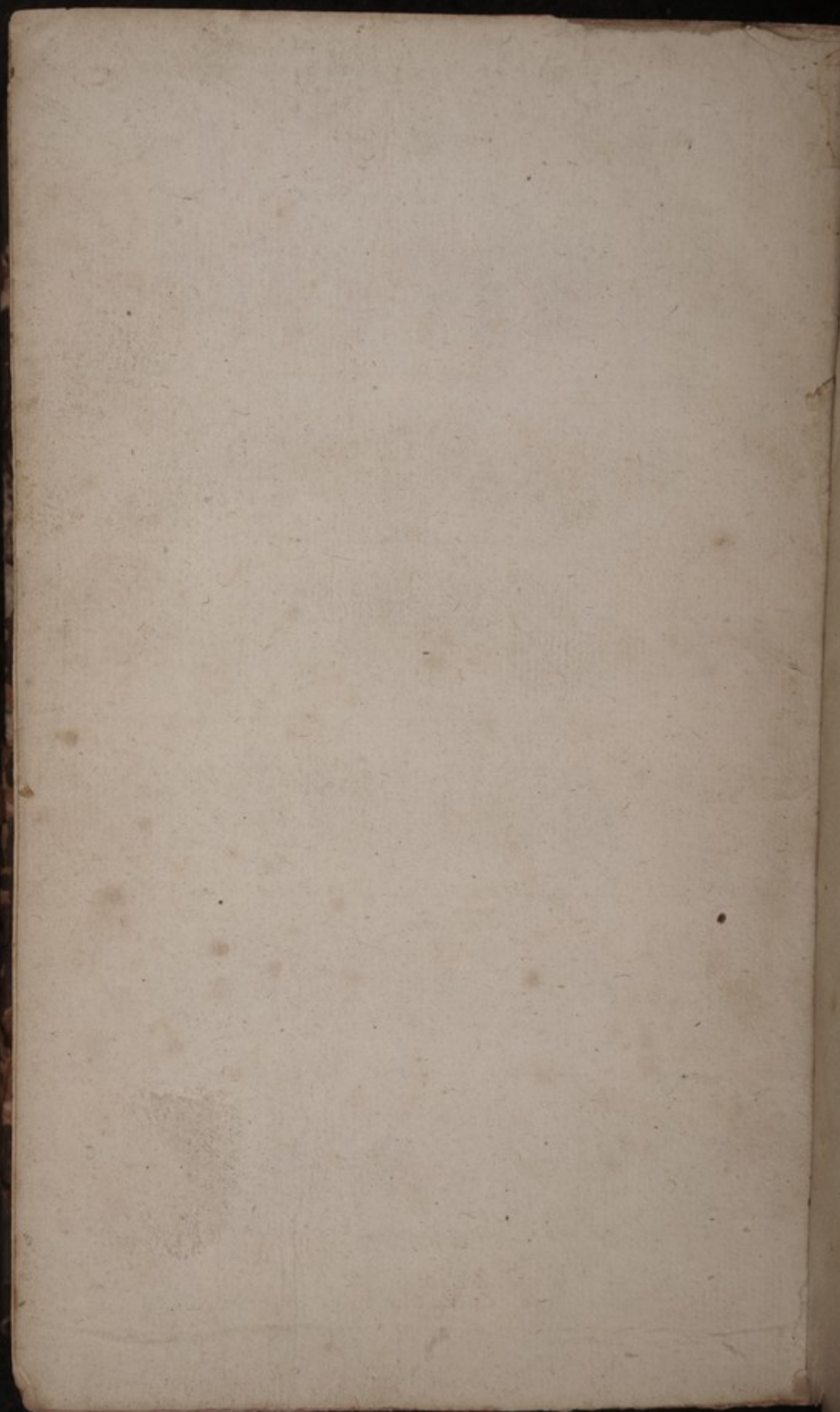
MONITORIA

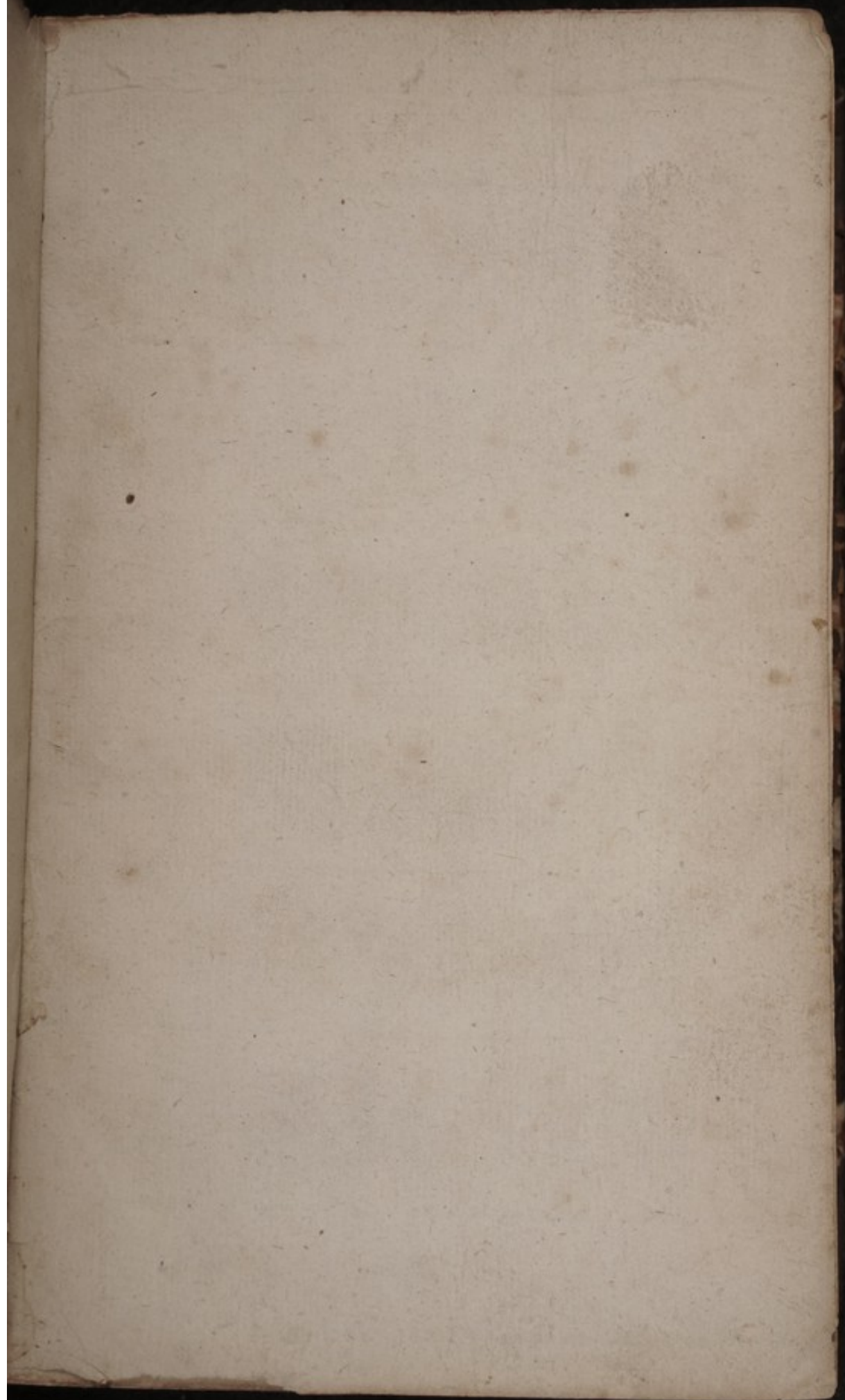
1688

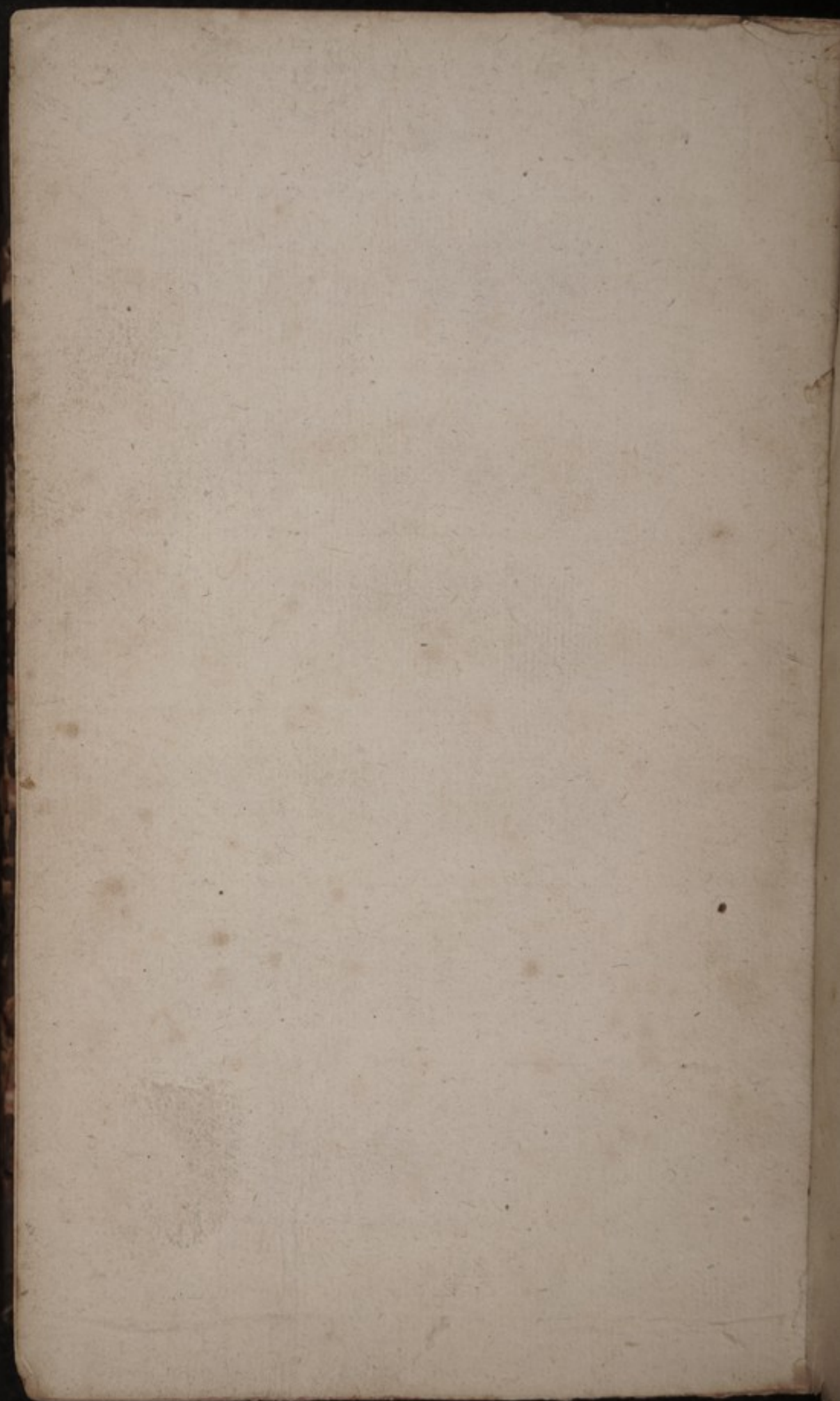

(2)

SCHEDULA
MONITORIA
DE
NOVÆ FEBRIS
INGRESSU.

Per *Tho. Sydenham*, M. D.

*Editio Secunda ab Authore adhuc vivo
Emendatior & Auctior reddita.*

Non fingendum, aut excogitan-
dum, sed inveniendum, quid
Natura faciat, aut ferat, *Bacon*.

L O N D I N I,

Typis R. N. Impensis *Gualt. Kettilby* ad
Insigne Capitis Episcopi in Cæmeterio
Paulino. MDC LXXXVIII.

29977(2)

V I R O

Tam Virtute quàm Eruditi-
one undique consummato

CAROLO GOODALL, M.D.

Coll. Med. Lond. Socio.

Cum ea quæ de Fe-
bre præsentis hujus-
ce Constitutionis nu-
per observâram, in
publicum edere sta-
tuerem, Tibi, præ
cæteris, Vir Ornatissime, opellam
hanc meam dicendam esse censui ;
idque ob duas potissimum rationes

A 3

mihî

mibi faciendum videbatur. Primum quod cum amicissimus mihi sis, comes indivulsus lateri semper hæsisisti, meque tuo juvasti patrocinio contra omnes quotquot se mihi uspiam objecerant. Quod non tam mei ipsius gratiâ præstabas, quàm ex incocto generoso Pectori honesto, hoc est, ex magno proboque Animo, qui tibi Author fuit ut Veritati à te cognitæ compertæque assentiri haud dubitares, etiam cum omnes fere omnium qui rem Medicam tractabant linguæ in me unum exacuerentur. Quibus tamen non est quod irascar, (nec irascor sanè) quandoquidem cum tot nequam Medicastrî cerebrosa sua somnia & figmenta venditantes, quo famam sui latiùs spargerent, toties mundo imposuerint; fas omnino erat, ut Viri ingenio & judicio præditi, non statim & sine examine ea admitterent, quæ ego jam recepto
Praxeos

Praxeos mori plurimum adversantia
in medium protuleram. Quo non
obstante cum nihilo tibi minus de-
beam, mearum partium esse duxi
gratum animi mei in te affectum
omnibus testatum facere : quando
vix alia virtus naturam humanam
ad profectus ultimas metas evectam,
hac deceat magis. Nam sicuti Re-
ges eos quibus favent, titulis & ho-
norum insignibus illustrare, atque
aliis spectabiliores reddere satagunt ;
ita natura quoties hunc vel illum hu-
mili turbâ ac grege hominum exi-
mere voluerit, Gratitudinem, ceu
excelsioris Genii notam ac characte-
rem solet imprimere. Altera Ratio
cur hæc tibi potissimum inscribam
hæc est : quod sc. pro familiari illa
& quasi quotidianâ consuetudine
quam jam per multos annos invicem
habuimus, tibi, imprimis, plusquam
cuiquam mortalium, notum esse oportet.

teat quanto cum labore Notitias illas, quantulasunque, tam Historiæ quàm Curationis Morborum de quibus palam disserui, indeptus fuerim. Quæ omnia non simul & semel evulgavi, sed interposito annorum aliquot intervallo, prout in aliqualem eorundem cognitionem pervenire tandem potuerim. Istas verò Observationes meas ita mancas & imperfectas esse judico, ut me magis earum pudeat, quàm ut ullam exinde laudem mihi quæram. Utut se res habeat, illud saltem in mei excusationem potest adferri, quòd licet 30 annorum, & quod excurrit, spatium, quibus ego non indiligenter in morborum observatione versabar, sufficere posse videatur ad majorem, quàm in eorum cognitione ego feci, profectum faciendum; attamen haud temerè affirmo, quòd licet hoc temporis spatium plus quam sufficiat ad Cerebrum

brum Theorematis & Commentis
fictitiis, ex Authorum libris collectis,
(quæ omnia non magis ad morborum
Curationem faciunt, quàm Pingendi
Ars ad Artem Navigandi) planè
obruendum, attamen ne quadrupli-
catus quidem horum annorum nume-
rus, etiam in homine occupationibus
medicis distractissimo, sat erit ad
eundem in omni Medicæ artis, qua-
qua patet, circuiturite perficiendum.
Ego saltem pro meo modulo omnem
quam potui operam istuc contuli ut
Observationes quàm accuratissimas
colligerem, quas sine morâ prælo
mandandas curavi, ut siquid utile
haberent, id statim Publico cederet.
Quâ in re cùm meo munere, pro vi-
rili, defunctus jam mihi videar, ac-
quiescit animus meus, nihil porrò
solicitus quo in loco ab aliis habeant-
tur mea scripta. Hoc tantùm addo,
quòd

quòd sicuti si quis ea neglexerit, mihi ne hilum nocuerit ; ita qui semel tantum perlegerit, haud multum exinde proficiet. Sed ut hæc missa faciam. Obsecro te, Humanissime Vir, ut Tractatulum hunc æqui bonique consulas, quo testatum esse volui quanto te honore prosequor ; quod pariter faciunt etiam ii omnes quibus longè minùs quàm mihi perspecta est virtus tua. Neque jure merito existimare quis potest, me qui tui nullatenus indigeo, tibi assentari, cùm palam profitear, Quòd sicuti in ea quam exerces Arte, nemini secundus sis (ut modestè loquar,) ita morum integritate, honestateque undique absolutissimâ, omnes ferè quorum ego consuetudine unquam usus fuerim, superes. Diu vivas post mea fata, & in Iatricâ palmam feras ; non

tam ad nummos posterorum usui
corradendos (quæ quidem ratio, si
cùm sequente conferatur, animam
fere Brutorum redolet) quàm ut
seculo tandem aliquando detegas,
quibus modis istæ in morbis persua-
nandis difficultates, sub quibus Ars
Medica hætenus gemit & succum-
bit, vinci queant. Quod dum mo-
liris, istis quæ ego primus jeci
fundamentis, si modò libet, possis
superstruere. Ita tamen ut errata
in quæ ego fortè inciderim, pro mo-
re humano, in meis Observationi-
bus sive Historiam sive Curationem
hujus illiusve morbi attinentibus,
ubi ab annosâ & repetitâ Experi-
entiâ melius fueris edoctus, liberè
ac palam arguas. Neque hoc pacto
defuncti ejus memoriam lædes, qui
in vita cùm esset nihil prius habu-
it quàm ut Ars Medica à quocunque
demum

demum promoveretur, non tam eru-
ditis de Morborum naturâ commen-
tationibus, (quibus ad nauseam &
fastidium usque jamdiu explemur)
quàm certâ fidâque eorundem Cu-
randorum Methodo. Vale, Vir Op-
time, & amare perge

Tibi semper Addictissimum

THO. SYDENHAM.

Excellenti

Excellenti & in re Medicâ

Admirabili Viro

D. THOMÆ SYDENHAM,
M. D.

O *Qui capacem nobilis artifex
Eludis Orcum ; quò tamen ibimus
Cuncti, quot humana Parentes
Et decimæ tulit ordo Luna ;
Præsens fugacem sistere Spiritum,
Præsens maligno tollere de toro
Mortale Corpus, & propinquum
Exequiis remove Morbum :
Quem Nos honorem, quas statuas Tibi
Ponemus, O cui non alium parem
In arte Phæbus, se remoto,
Aut oriens videt aut recumbens ?
Quo Febris audax cunque movet pedem,
Te Mater omnis, Te lachrymabilis
Accurrit Uxor, nè caducum
Orba virum puerosque ploret :*

Sen

Seu Confluentes fortè timet notas
Decora Virgo ; Tu faciem eripis
Periclitantem protegisque
Perniciem juvenum futuram.
Atqui odit artes & Tua pocula
Heres profusus, Quem simul extulit
Ad spem implicatus vel Febrili
Igne Pater, vel Hydropis Undâ.
Mirè paratam, Te Medico, Senex
Protelat Urnam, non sine gloriâ
Phæbi Tuâque, qui fugâsti
Pollicitum sibi magna morbum.
Sic Te scientem non faciunt Libri
Et Dogma pulchrum ; sed Sapiëntia
Enata rebus, mensque facti
Experiens, animusque felix.
Non Mille Plantæ & multa domi Vitra,
Ignesque Centum aut Hypothesis placens
Profunt Medenti vel Coercent
Sæva Luis mala, sæva Febris ;
Ni pectus adsit consilii potens ;
Ni plena rugis Experientia
Ususque naturam secutus,
Quid faceret moneant in aurem.
Hæc Praxis olim grande decus Sacræ
Adduxit Arti ; Sic Veterum stetit
Secura fama ; sic prævit
Hippocrates, meruitque Cælum.

At

*At non eandem sorte pari viam
Pressit Galenus ; Non Arabes Virum
Æquè sequuti ; non Falernâ
Usque madens Paracelsus uvâ.
Primus relicta Tu genium asseris
Fidemque normæ : En Diva Tibi Salus
Applaudit & ridens Juventus,
Vitaque non metuens Sepulchri,
Ex quo vagantem scripta manu Tuâ
Correxit Orbem Pagina nobilis :
Longum Illa Morbosis, Tibique
Perpetuum patefecit ævum.
Jam siqua restant, Eja frequentibus
Concede votis ; Nos Juveniliū
Vulgus Medentū, Nos avarâ
Qualibet excipiemus aure.
Fortè & futuro tempore quispiam
Poeta, Musis charior, ætheri
Te sidus addet, Te salubre
Sidus, & in Crisibus benignum.
Me destinantem talia Chymicæ
Curae reposcunt : Me Medicus labor
Et Spes locata non vacare
Pieriis patiuntur undis.*

ED. HANNES.

Ex Æde Christi,
OXON.

SCHEDULA
MONITORIA
DE

Novæ Febris Ingressu.

Ametfi ingravescent
jam ætas, & à diu-
turnis morbis pænè
confecta, missionem
à Cogitandi penso,
Meditationéque intensiori vel eo
nomine sibi jure postulare vide-
atur ; attamen non mihi tempe-
ro quin vel propriæ sanitatis di-
spendio, alienam curare satagam :
populares scilicet meos admo-
nens de subingressu Novæ cujus-
dam

dam Constitutionis, à qua pendet Febris Nova species à nuper grassantibus multum abludens.

Memoriâ recolendum est, quòd in Autumno, *An. 1677.* Febres Intermittentes se primum exerebant, quæ quotannis increbrescentes, & Ἐπιδημικωτέροι factæ donec ad suum statum sive ἀκμὴν pervenerint, postmodum sensim decredebant; & postremis hujus Constitutionis annis ita raræ apparebant, ut pro Morbo Epidemico vix, aut nè vix quidem haberi potuerint. Quâ de re pariter animadvertendum est, posteriores duos Constitutionis jam exeuntis annos Hyeme rigidissimâ fuisse infestatos; penultimum maximè, nempe *Annum 1683.* in quo ita enormi Brumâ intemperies defæviebat, ut nemo quisquam viventium illi parem, vel intensissimo
eo

eo frigoris gradu, vel prælongo temporis tractu, viderit unquam. Quippe quo *Thamesis*, Nobilis fluvius, ita prævalido gelu compaginabatur, ut Curruum circumcurfantium rotas, officinas ad Platearum modum mercibus refertas, ac numerosissimam hominum frequentiam, solidi instar pavimenti, facile sustentaret. Subsequens *Annus* 1684. licet nec intenso frigoris gradu, nec pervicaci duratione, præcedentem exæquaret, non tamen multum ei utrobique cessit. At cum primum exolveretur gelu *Anno* 1684. mense *Februario*, exorta est Febris ista de qua jam agere institui; quam quidem ego novam Febris speciem esse arbitror, atq; Febri quæ per octennium ultimò prægressum invaluit, esse prorsus dissimilem.

An hujusce Constitutionis mutatio mutationi manifestarum aeris qualitatum, quæ per binas has hyemes successit, tribuenda sit, ego non satis scio; quum pro comperto habeam alterationes quoàd sensibiles Annorum qualitates, utcunque dispare, morborum Epidemicorum species non protulisse; & certam annorum seriem, quantumlibet annus unus ab alio, externâ facie & temperamento discrepaverit, nihilominus omnes in eadem Febrium Stationariarum specie producendâ convenisse. Quod cum seriò animadverterim, opinari mihi subiit, prout à me aliàs dictum fuit, Constitutionis mutationem à secretâ aliqua abditaque alteratione in terræ visceribus Atmosphæram omnem pervadente, vel à Corporum Cœlestium influxu aliquo max-

maximè pendere. Tametsi hîc est notandum, quòd valedicente nobis olim Febre Depuratoriâ, ficcissimum ac vehemens gelu ab initio hyemis 1664. omnia constrinxerat; nec quicquam remisit, donec mensis *Martius* adolesceret; quo quidem tempore, quamprimum fatiscente gelu terra solveretur, mox Febris Pestilentialis, postmodum ipsa Pestis grassari coeperunt. Utut verò hoc se habeat, Febris quam nunc tractamus, jam dicto tempore primum se ostendit, nempe *Februario* mense 168⁴. & tam præcedente anno quàm eo qui jam agitur, per omnes *Angliæ* regiones latius vagata est; longè magis & Ἐπιδημικωτέρως aliis in locis, quàm hic *Londini* desævians.

Ubi primum ad hanc Februm vocarer, omnino existimabam illam non ex eo genere

Februm fuisse quas ego Stationarias appello ; sed potius ex Intercurrentium familiâ, quæ singulis ferè annis promiscuè adoriuntur. Non aliud sc. morbi genus esse rebar quàm Peripneumoniam illam Notham, quàm Libro de Morbis Acutis olim delineaveram. Unâ hâc intercedente discriminis notâ, quòd in hac Febre subindè non comparebant Symptomata in Peripneumonia magis Pathognomonicâ, qualia sunt Tussis vehementior, Cephalalgia inter tussendum sævissima, & quasi Caput diffringens, Vertigo à motu quolibet, & Dyspnœa ingens, quæ omnia Peripneumoniam Notham fere comitabantur. Cùm itaque Librarius novam Tractatum meorum Editionem eo tempore sollicitaret, visum est conjecturam
tunc

tunc meam, in qua me hallucinatum fuisse jam sentio, in formâ *Postscripti* publico dare ; in quem quidem errorem me induxit ingens consensus quo Febris hæc cum dictâ illâ Peripneumonicâ luculentèr conveniebat, quæ nullâ non hyeme subinde occurrit. At cum æstate superveniente, quæ Febres illas Peripneumonicas solebat fugare, hæc nihilominus perseveraret, statim erroris mei commonitus, Febrem hanc ad novam Constitutionem redigendam omnino censui.

Symptomata diligenti quantum potui indagine comprehensa, hæc fere sunt, & olim fuere. Æger per vices calore & frigore tentatur ; sæpenumero & caput, & artus dolere queritur ; pulsus sanorum pulsui non absimilis est ; Sanguis è venis eductus Pleuriti-

corum sanguinem haud rarò æmulatur ; Æger ut plurimum laborat Tussi, quæ quidem quanto ab hyeme longiùs invadit morbus, tanto citiùs, unà cum aliis Symptomatis Peripneumoniam mitem & boni moris comitantibus, recedit. Dolor collum, & fauces (hic verò levior quàm in Angina) sub primum morbi insultum quandoque occupat. Febris tametsi prorsus continua sit, sæpe tamen Exacerbationes molestissimas ingruente nocte apportat, non aliter ac si duplex foret Tertianæ, sive Quotidianæ. Æger jugem in lecto decubitus quantumlibet levissimè stragulis coopertus sit, non sine magno suo periculo experitur ; Febre enim exinde in Cerebrum versâ vel in *Coma*, vel in *Phrenesi* faciliè incidit. Et, ut verum fatear, ita proclivis

proclivis est in hoc morbo ad Phrenesin lapsus, ut persæpe suâ sponte, nullâ ejusmodi datâ ansâ, illico subrepat. At non eo ex-candescentiæ & furoris ascendit Phrenitis in hâc Febre, atque illâ quâ Variolis atque aliis Febribus correpti laborant; quinimo æger potius tranquillè delirat, incon-grua subinde effutians. Ab in-tempestivo Cardiacorum usu, & regimine paulo calidioræ Petechiæ sæpius efflorescunt, & in junioribus calido temperamento præ-ditis, maculæ etiam purpureæ, certissimum summæ Inflamma-tionis indicium, tam in hoc, quàm in alio quovis morborum Acuto-rum genere. Quandoq; eruptiones Miliæres, quas vocant, in super-ficiem corporis se dispergunt, Morbillis haud multùm absimi-les, nisi quod rubent magis, & quando

quando recedunt, squammulas istas furfuraceas quæ in Morbillis cernuntur, haud relinquunt: licet hæ sponte suâ nonnunquam ingruant, sæpius tamen Lecti calore & Cardiacis extorquentur. Lingua ægri pro ratione imperati Regiminis, vel humida est, vel sicca. Ubi inaruerit, fusci est coloris in medio, quam partem undique cingit fimbria inalbescens. Ubi verò humida est Lingua, omni ex parte alba est, pelliculâ item scabrâ & albâ vestita; Nam si æger ab adhibito regimine plus justo incalescat, lingua ferè est fusca & arida; sin minùs, humida est, & alba. Idem de sudore dicendum est, qui pro ratione diversi regiminis præfati dimanat. Nam si calidiùs tractetur æger, ferme viscosus effluit, è capitis præsertim regione. Quantumvis
autem

autem sudor copiosè, & undequaque erumpat, parum tamen ex eo levaminis sentit æger; unde liquet ejusmodi sudores symptomaticos tantum esse, criticos non esse. Primis morbi diebus sudoris ex arte provocatio, materiam morbificam si non in caput, saltem in artus solebat deponere. At ubi jam caput Febris occupavit, & Phrenesis semel invaluit, nulla restant Febris indicia, nisi quòd pulsus nunc citatior est, nunc tardior; tandem verò, cum ex re malè gestâ spiritus in confusionem omnimodam adigantur, pulsus inordinatus cum subsultu membrorum subingreditur, quem non ita diu post mors excipit.

Curationem quod spectat; ista Peripneumoniæ signa quæ hanc Febrem comitabantur *Februario* illo anni postremi quo primum emer-

emergebat, statim ab hyemis exitu fidem, uti dixi, mihi fecere, eam prorsus in Peripneumonicarum familia censendam esse. Ac proinde me statim contuli ad usum Methodi istius quam olim laudaveram in Curatione Peripneumoniæ Nothæ, & Auctario suprâ memorato. Quæ quidem Methodus satis feliciter cessit, tum mihi, in paucis illis, quibus medicandis per adversam valetudinem meam vix sufficebam, tum etiam aliis, qui, me Authore, eandem experiri haud aspernabantur. Quicquid verò id demum fuerit quod hanc mihi Methodum suaderet; jam mihi satis compertum est, quando & morbi Phænomena, & ultimi Anni qui binas rigidissimas hyemes excepit, perpendo temperiem (Hyemis præsertim, si modo Hyems dici possit quæ nullum

lum frigus notabile secum adduxit;) mihi inquam constat, hanc Febrem nihil esse aliud quàm simplicem Sanguinis Inflammationem; ac proinde Indicationes Curativas ad dictam Inflammationem debitis Remediis & methodo reprimendam, omnino dirigendas esse.

Hunc itaque ductum sequens, primo loco sanguinem è brachio dextro ad 3x educi volo. Neque fanè Febris hæc (utut sanguis emissus sæpissime Pleuriticorum sanguinem æmulatur) reiteratam Phlebotomiam facilè tolerat. Sin autem respirationis difficultas, dolor capitis inter tussendum lancinans, &c. malum hoc ad Peripneumoniam notham propiùs accedere indigent; hoc in casu tam venæsectio quàm catharsis eousque sunt iterandæ donec symptomata
omnia

omnia penitus evanuerint; pro-
ut *Capite de Peripneumonia* tradidi.
Atque hoc diligenter animadver-
tendum volo.

Vesperis *Epispasticum* seu Vesi-
catorium Nuchæ appono. Se-
quente Aurorâ, lenitivam hanc
Potionem exhibeo.

℞ *Tamarind.* ʒss. *fol. senn.* ʒij. *Rha-*
barb. ʒiʒ. *Coq. s. q. aq. ad ʒiiij. in Colat.*
dissolv. Mann. & syr. Rosar. solutiv.
an. ʒj. Ms. F. Potio; sumenda summo
mane.

Quod quidem Catharticum e-
tiam alternis diebus repetendum
præscribo, donec tertiam vicem ex-
pleverit. Horâ somni post Cathar-
sin, toties quoties, Paregoricum
hoc, vel simile injungo.

℞ *Aq. Paralyseos ʒij. syr. de Me-*
conio ʒj. succi Limon. recentèr ex-
tracti cochl. ij. Ms. F. Haustus.

Id sc. cavens, nè fortè ab agitatione & tumultu, quem in Febricitantium sanguine & humoribus Purgantia sæpe excitant, æger ex spirituum Animalium confusione, Comatosus fiat. Quod quidem Symptoma Medicamentum Hypnoticum, quantumlibet contrà facere videatur, procul amolitur. Qua de causa ego in Febre Comatosa Anni 1673. Catharticum propinare non ausus, in Clysterum usu subsistebam, certò sciens Remedia Purgantia eo tempore usurpata, illico Comata adduxisse. Quod forteàn aliter evenire potuisset, si Paregoricum usurpatum fuisse post talem Catharsin mihi in mentem venisset. Ubi verò Purgatio celebrata non fuerit, Hypnoticum horâ somni nullatenus est concedendum; nè sc. Cathartici postridie deglutien-
di

di operationem ac vim (quod fieri solet quantumvis serò assumatur illud) sufflaminet, vel si non in solidum retundat, efficaciam tamen imminuat. In hac aut aliâ quavis Febre Epidemicâ, statutum mihi est alvum non turbare in principio statuve morbi; nisi Venæ-sectione præmissâ. Quæ quidem praxeos Regula susque deque habita aut violata quamplurimos Orco addixit, infantes maxumè, prout aliàs in cautelam monui.

Observandum est autem, quod licèt utplurimum Evacuaciones omnes præfatæ in hujus Febris Curatione usurpari debeant; sæpe tamen æger, maximè si Juvenis aut Infans fuerit, post e ductum sanguinem unâ Catharsi defunctus, statim convalescit, nec pluribus fatigandus est, Febre primo

mo purgantis Remedii impetu expugnata. E contra verò nonnunquam opus est ut alvus ad plures quàm supra diximus vices sollicitetur. Quandoque enim, licet id rarò evenit, Ægro è Febre jam dictâ methodo liberato, recrudescencia materiæ Febrilis post dies aliquot morbum postliminio reducere videtur, quem tamen purgatio quartâ vice repetita mox eliminat. Tametsi in hac methodo nova hæc Febris rarò accidit nisi ab *Aphthis* quæ sub exitu Febris præcedentis supervenere, & jam ad statum auctæ eam denuò revocant. Quæ quidem Febris Symptomatica tantum est, & *Singultum* per intervalla redeuntem sæpenumero post se trahit, qui etiam sublatâ Febre per dies aliquot perseverat; at pro ratione redintegratarum Ægri

C virium

virium sponte tandem evanescit. Quod est diligenter animadvertendum, quandoquidem ex Singultu sub finem hujusce Febris accedente nihil ægro periculi est, nisi officiosè nimis & inutiliter multa ingerantur remedia; quod si fiat, Mors pro Medico est. Veruntamen tam Aphthæ quàm Singultus, vel horum utervis, si non sponte faceffat, sed in longum tempus decurrat, facile fugantur usu *Pul. Corticis Peruviani*; nempè $\bar{z}j$ *Corticis cum syr. Papaver. Rhæad.* q. s. in formâ Electuarii, vel Pilularum redactâ, eaque methodo assumptâ quam olim tradebam Epistolâ ad D. D. Brady, superbibendo haustum lactis deflorati. Quod remedii genus experimento deprehendi certius in hoc casu scopum attingere, quàm aliud quodvis etiam è celebratissimis, modò

modò non frustrentur ejus vires
(quod fieri assolet) ex jugi ægri
in lecto decubitu.

Diebus à Purgatione liberis se-
quentia vel his similia nonnun-
quam præscribo.

℞ Conserv. Lujulæ & Cynosbati
an. ʒj. Conserv. Berberum ʒʒ. Cremo-
ris Tartar. ʒj. cum s. q. syr. è Limo-
nibus F. Electuarium, de quo ca-
piat ad magnitud. Nucis Moschat.
ter in die superbibendo seq. Julap.
cochl. vj.

℞ Aq. Portulac. Lactuc. & Para-
lys. an. ʒiiij. syr. de Limon. ʒiʒ. syr. Vio-
lar. ʒj. Ms. F. Julapium.

Vel ℞ Aq. Font. ℥j. Aq. Rosarum,
Succ. Limon. Sacch. albiss. an. ʒiiij.
Coq. lento igne dum despumaverint.
cap. ʒiiij. ad libitum.

Verum in his omnibus spiritum
Vitrioli, etsi summè refrigerantem,
semper devito, utpote qui, cùm

egregiè stypticus fit, minùs convenit morbis omnibus quorum Curatio purgationi innititur; ut in hoc loco mineralem hujus spiritûs naturam haud memorem.

Sæpenumero hîc accidit, maxime Febre jam ad finem vergente, ut æger dum hâc Methodo tractetur, nocte subindè sudore sponte prorumpente diffluet; à quo admodum mitigantur universa morbi symptomata. Quo non obstante, cum hujusmodi diaphoresi fidendum non sit, supradicta Methodus nullo pacto est intermittenda; quandoquidem si æger ad longius temporis spatium istis sudoribus indulgeat, Febris quam Purgationes præcedentes quadantenus subjugaverant, denuo vires resumet. Si enim diaphoresis ista protrahatur ultra tempus illud quo particulæ Febriles Coctione debitâ

debita præparata, prorsus diffan-
tur; qui post insequuntur Sudo-
res non ad aliud faciunt quàm
ad inflammationem de novo ac-
cendendam. Quamobrem licet
sudores isti qui sponte manabant
Critici fortasse fuerint, quoad
materiæ Febrilis ejus quæ expul-
sioni jam parata est, eliminatio-
nem; alii tamen qui post illos
eliciuntur, Symptomatici tantum
esse possunt, atque adeò officere
magis, quàm prodesse. Ver-
bo dicam: Hujusmodi sudori-
bus noctu sponte suâ prode-
untibus, opportunè favet lecti
per noctem lenis calor; quare
stragula nec plura, nec densiora
illis quibus sanus assueverat, ægro
aggerantur; nec exhibeantur Me-
dicamenta quævis excalescentia:
lectulo tantum indulgeat æger
aliquantulum solito diutius ma-

nè subsequente ; & postea pergat in suprâ descriptâ medendi methodo.

Dieta ex pulticula avenacea est, vel jusculo hordeaceo, cum pomo subinde ad ignem cocto, atque etiam post secundam purgationem jusculo tenui ex Pullo Gallinaceo. Pro potu ordinario Cerevisiam tenuem nullatenus tepesfactam injungo, ut & Decoctum Album (quod appellant) ex ʒj C. C. usti in aq. communis ℥iij. cocti, & postea sacchar. albiss. edulcoratum.

Post Catharsin bis celebratam nulla suadet necessitas, ut alio loco adnotavi, Pullorum carnibus aut similibus Eupeptis ægro interdiceret, cum hæc per purgationem medicatio ea indulgeat, quæ non poterant concedi si aliâ viâ insisteretur. Atque porro post ultimam pur-

purgationem, modò Febris aliquantulum deflagraverit & Intermittentis Typum nondum prorsus induerit, Vini Canarini cochl. tria vel quatuor manè & ferò, ut & post prandium, per dies aliquot propinentur, quo & vires citius instaurentur, & Febriles avertantur accessus.

Cùm autem hæc Febris species præ cæteris quas mihi unquam videre contigit, cerebrum petere quasi apta nata sit, nec sine ingenti tum molimine, tum ægri periculo, inde queat deturbari; ægros meos sollicitè moneo nè se nudos lectulo, nisi noctu tantùm committant: Quòd si usque adeò debilitati à morbo fuerint, ut erecto corpore sedere nequeant, permitto ut vel super lectum ipsum, vel super grabatum, vestiti jaceant, capite paululum elevato; nec

fino ut focus sit luculentior in cubiculo, quàm cui æger tunc cum sanus erat, assueverat.

Atque ut hoc Regimen omnino tenendum est ab initio in singulis hâc Febre correptis (si fœminas in primis Puerperii diebus decumbentes excipias ;) ità necessariò est imperandum, ubi ad ægrum, quem ob regimen justo calidius, *Phrenesis*, *Petechiæ*, aut *Purpureæ Maculæ* obsederunt, aut alia quævis efferatæ Inflammationis indicia, accersitur Medicus. Hoc enim in statu, quantumlibet sanguinis detrahatur, quantumvis levitèr tegatur corpus, quicunque demum liquores Refrigerantes ingerantur, non priùs sedabitur Febris, quam æger se lectulo interdium abstineat: Cùm calor circumambientis aeris inter stragula conclusi, san-

sanguinem plus fatis exagitet, & procumbentis corporis situs vehementiori impetu eundem in caput impingat. At hîc ubi *Phrenesis* ob methodum imperitiorem semel invaluit, nec subito deleri potest, nec tutum est repetitâ ultra limites præscriptos vel Phlebotomia vel Purgatione, ejusdem curationem aggredi; tandem verò suo tempore suâque sponte, ope dicti regiminis recedet. Ad quam tamen amovendam nihil perinde confert, atque ægri caput radi: quod itaque semper præcipio, nullum Emplastrum admovens, sed Pileolum tantùm quod ablatum rasurâ Capillitium spissitudine quadantenus compenset, aut saltem Caput à frigore externo muniat. Hâc Methodo Cerebrum refrigeratur admodum, & recreatur, ita ut sensim calidas

calidas impressiones Phrenesin excitantes queat vincere.

Et quæ de Phrenetide hîc dicuntur, de *Comate* etiam huic Febri supervenienti dicta sunt, in quo ut in dictâ Phrenetide materia Febrilis in Caput sursum fertur, ac proinde, si linguæ albedinem excipias, nulla adsunt Febris signa, at æger Apyrexia prorsus frui videtur. In hoc pariter affectu ac in alio, Cathartica, Sudorifera, Vesicatoria atque id genus alia, non tantum nullo cum fructu, sed ne quidem sine maximo periculo usurpantur; istiusmodi enim evacuationes mortem sæpius quàm symptomatis hujus curationem adsciscunt. Quamobrem post evacuationes generales per venæsectionem & purgationem factas, quantumlibet hoc symptoma astantes per-

terre-

terrefaciat, tota res naturæ & tempori committenda est. Licet enim stupore æger diu laborârit, post aliquammultos tamen dies pristinam sanitatem recuperabit, modò lecto non perpetim affigatur, sed de eo eximatur indies, & supra grabatum vel etiam lectum vestitus decumbat. Interim autem abradatur caput, & sub affectûs finem Vini Canarini cochl. tria vel quatuor bis in die exhibeantur. Sed de hoc fusiùs egi *in sectione Quintâ & Capite secundo lib. de Morbis Acutis*, ubi de Comate quodam insigni Febrim Constitutionis illius comitante differui.

Quoad Febrem autem haud deterrendus est Medicus à faciendis prædictis Evacuationibus, si fortè membrorum subsultum, vel motum Convulsivum in ægri corpore

corpore perſentifcat, dum pulſus tangitur ; quandoquidem in quibusdam generis Nervofi Affectibus tam Venæ-ſectio quàm Purgatio, etiam ſæpiùs repetitæ non tantùm non nocent, ſed & neceſſariò ſunt adhibendæ. Cujus rei experimentum à me factum in medium profero, nempe in quâdam Convulſionis ſpecie quæ *Chorea Sancti Viti* vulgo appellatur ; quo morbo haud pauciores quinque laborantes & vidi, & ſanavi ipſemet, & Venæ-ſectionibus, & Purgationibus, per intervalla celebratis. De quo morbi genere cùm & mihi opportunè occurrat, & eorum quæ jam aſſero, veritati ita luculentè aſtipuletur, pauca dicere non gravabor. *Chorea Sancti Viti* Convulſionis eſt ſpecies, quæ ut plurimum pueros puellâſve à decimo ætatis anno, ad

ad pubertatem usque invadit ; primò se prodit claudicatione quadam vel potius instabilitate alterutrius cruris, quod æger post se trahit fatuorum more ; postea in manu ejusdem lateris cernitur, quam hoc morbo affectus, vel pectori vel alii alicui parti applicitam, nullo pacto potest continere in eodem situ vel horæ momento, sed in alium situm, aliumque locum convulsione quadam distorquebitur, quicquid æger contrà nitatur. Si vas aliquod potu repletum in manus porrigatur, antequam illud ad os possit adducere, mille gesticationes, Circulatorum instar, exhibebit ; cùm enim poculum rectâ lineâ ori admoveere nequeat, deductâ à spasmo manu, huc illuc aliquamdiu versat donec tandem forte fortuna illud labris propiùs apponens,

apponens, liquorem derepente in os injicit, atque avidè haurit, tanquam misellus id tantum ageret ut deditâ operâ spectantibus risum moveret. Cùm Affectus iste ab humore aliquo in nervos irruente quorum irritatione istiusmodi motus præternaturales producuntur, pendere mihi videretur; Indicationes Curativas primùm ad humores illos tam Venæ-sectione, quàm Purgatione minuendos, dein ad corroborandum genus Nervosum omnino dirigendas censebam. Quem in finem hâc utor Methodo. Sanguinem ex ægri brachio ad ʒviij. plus vel minus pro ratione ætatis, educi jubeo. Die sequente vel dimidiam partem, vel quiddam ampliùs (pro ratione vel ætatis, vel etiam majoris minorisve corporis ad subeundam

undam Catharsin aptitudine) Po-
tionis Purgantis Communis suprâ
descriptæ ex *Tamarind. Fol. Senn.*
&c. exhibeo. Vesperî haustulum
seq. propino.

℞ *Aq. Cerasor. Nigr. ʒj. Aq. Epi-*
lept. Langii ʒiij. Theriac. Androm. vet.
ʒj. Laudani liquid. gutt. viij. F. Haust.

Potionem istam Catharticam
ad tres vices alternis diebus re-
petendam præscribo, & Haustum
Paregoricum iisdem noctibus. Po-
stea sanguinem rursus extrahi cu-
ro, dein ut ad Catharsin, uti
prius, æger revertatur: Atque
itâ alternatim sanguinem mitto,
& subduco alvum donec ægro
vena ter quaterve fuerit incisa,
& post singulas Venæ-sectiones,
toties fuerit purgatus, quoties vi-
res ferre posse viderentur: eo ta-
men temporis spatio inter alter-
nas evacuationes diligenter obser-
vato,

vato, ut nihil indè periculi ægro immineat. Diebus à Purgatione vacuis, sequentia præscribo.

℞ Conseru. Absynth. Rom. & flavedinis Aurantiorum an. ʒj. conseru. Anthos ʒ℞. Theriac. Androm. veteris, & Nucis Moschat. condit. an. ʒiij. Zinzib. condit. ʒj. syr. è succ. Citri q. s. f. Elect. de quo cap. ad magnitud. Nucis Moschat. manè & horâ quintâ vespertinâ, superbibendo Vini sequentis cochl. v.

℞ Rad. Pæoniæ, Enul. Campan. Imperator. & Angelicæ an. ʒj. fol. Rutæ, Salviæ, Betonicæ, Chamædr. marrubii albi, & summitat. Centaur. minor. an. m. i. Baccar. juniper. ʒvj. Cort. duorum Aurantior. Incidantur & infundantur frigide in Vini Canarini ℥vj. Coletur tantummodò tempore usûs. ℞ Aq.

℞ Aq. Rutæ ʒiv. aq. Epilept. Langii & Bryon. compos. an. ʒj. syr. Pæoniæ ʒvj. mʒ. f. Julap. cap. cochl. iv. sing. noctibus cubitum iturus, instillando spir. C. C. gutt. viij.

Applicetur plantis pedum Emplastrum è Carannâ.

Quanto magis convalescit æger, tanto minus pedem ducit, tanto pariter & diutius, & constantius manum in eodem situ continet, & Scyphum ori magis directâ viâ admovet : quæ certissima sunt indicia quantum profecerit in sanitate redintegrandâ. Ad quam quidem consummatiùs perficiendam, licet author non sim ut plus ter quaterve ut plurimum sanguinem emittat æger, attamen Remedia Cathartica & alterantia eousque in usum sunt

D revocan-

revocanda donec rectissime tandem valeat. Et quoniam qui hoc morbo semel laboravit, facile recidivam pati possit, è re fore existimo; ut & pertundatur ei vena, & ad dies aliquot purgetur, vel eâ ipsâ tempestate anni frequentis, vel paulò antequam Morbus primò invasit. Sanè haud multum abest quin huic Methodo *Epilepsiam Adultorum* cedere possè autumem, modò Remedia præscripta ætati, eorum ritè adæquentur; tametsi, cum non nisi perquam rarò hic Morbus mihi occurrerit, non adhuc idem sum expertus. Sed de hoc obiter.

In Fœminis affectionibus Hystericis obnoxiiis quandoque accidit, quòd ubi Curatio Evacuationibus dictis commissa fuit, Febris post Venæsectionem & Purgationes

gationes istiusmodi iteratas etiamnum duret procurratque. In hoc casu Febris, quæ jam urget spirituum commotioni ab evacuationibus excitatæ durationem ejus planè debet, ac proinde jam aliis omnibus posthabitis Indicationes Curativæ, modò signa Peripneumonix & inflammationis circa partes vitales absint, ad quietem spiritibus inducendum & eorum orgasmum sedandum omnino sunt dirigendæ. Quem in finem singulis noctibus Paregoricum, quod vigiliis debellandis par sit exhibeatur, atque etiam medicamenta *Hysterica* propriè dicta bis vel ter in die injungantur, qualia sunt pilulæ ex *Galbano*, *Assâ fætida*, *Castoreo* & similibus, & *Julapia* ejusdem indolis in cap. de affect. Hyster. descripta. Insuper ad vires instaurandas &

vapores, quos dicunt, supprimendos concedatur ægræ talibus victitare, tam quoad cibum quàm potum, qualia Appetitui maximè conveniunt.

Jam diximus, Febrim hanc tùm anno ultimùm elapso, tum maximè hoc ipso qui nunc currit, exacerbationem quandam sub noctem quotidie adducere, Paroxysmo Febris Intermittentis non absimilem. Quamobrem Medici illi qui usu didicerant omnes illas Febres, quæ vel minimùm intermittebant (sæpè etiam quæ nè intermittebant quidem) per illam annorum seriem ab *An. 1677.* ad initium *An. 1685.* à Cortice Peruviano certissimè fugari, eodem remedio hanc etiam Febrim adoriebantur. Quod quidem licèt judicio Rationis suffragante tentarent, non tamen æquè feliciter illis

illis cessit, atque prioribus istis annis plerumque cesserat. Mihi enim quantum potui diligenter perquirenti compertum fuit, etiam magnam Corticis quantitatem exhibitam, rarissimè ægrum à morbo liberasse. Idque ità perrarò, ut quoties restitueretur æger pristinæ sanitati, ego id magis fortunato alicui Morbi eventui, quàm Corticis viribus tribuendum arbitrarer: ità penitus Cortex descivit ab illâ sanandi vi & certitudine, quâ prædictis illis annis pollebat. Febrim istam intelligo quâcum nobis impræsentiarum res est quæ Quotidianam aliquatenus imitatur. Ubi vero Tertianæ Genuinæ, vel alternis diebus invadentis, Typus reperitur, Cortex Peruvianus perinde hodie atque olim ægris opitulatur. Unde liquidò constat hanc

Febrem ab istis Constitutionis prioris toto cœlo distare. Cum nè hilum quidem Corticis usu hîc proficiamus; cùmque hæc à Vino & Cardiacis, aliisque Calidis exasperetur magis; quibus omnibus cum Corticis usu olim satis conveniebat, quin & cum ipsa Febre.

Porro notandum est, quòd grassante hac Febre, per æstatem omnem, maximè illam anni jam currentis, morbus persæpe non tam Pathognomonicis Febris signis, calore, sc. inquietudine, &c. quàm *ventris Torminibus*, nunc ficcis, nunc dejectionibus, se ostendebat. Cum nihilominus sub hac larvâ ipsa hujusce tempestatis Febris delitesceret, in qua exhalationes sanguinis Inflammatoriæ, non pro more solito, in externum corporis habitum protrudebantur, sed introrsum per Arterias

terias Mesentericas in viscera inferioris ventris, sive Intestina; & nonnunquam etiam per Arteriarum Coeliacarum ramos in Ventriculum deponebantur, quæ quidem exhalationes Vomituritionem excitare solent, præcipuè statim ab ingestione sive potûs sive nutrimenti cujusvis solidioris: Quamvis autem hæc Febris sub dictorum Symptomatum specie ac formâ delitescat, omnino tamen genuinâ illâ Methodo, quam suprà dedimus, expugnanda est, perindè ac si usitatâ hujus Febris facie compareret, idque tam ratione venæ-sectionis, quam repetitæ catharseôs. Nisi quod hîc animadvertendum sit, quod quoties Febris eò usque Ventriculum infestet, ut æger potionem retinere nequeat, *Pilulæ Cochiae Majores* (quæ ad ʒij. exhibitæ nun-

quam non per viscera sibi exitum parant) loco Potionis leniter purgantis substitui possint. Devorentur verò Pilulæ horâ quartâ Matutinâ, ita ut æger superdormiat. Tum etiam Hypnoticum dosi paulò largiore est concedendum, *v. gr. Laudani solidi Londinensis gr. jß.* cum simili quantitate *Mastiches* in duas Pilulas redacta eadem nocte diglutiantur; vel etiam *Laudani liquidi gutt. 18,* vel 20 in *5j. Aq. Cinamom. Hordeat.* aut alio quovis Vehiculo generosiore; quò Venter hujus tum viribus corroboratus, tum minori quantitate non irritatus, ad medicamenti rejectionem minùs insurgat. At si quovis modo Potio purgans, & Diacodium in Ventriculo queant retineri, dictis Pilulis, & Laudano omnino præferantur; cum officio suo fungantur,

tur, corpore minùs quàm à Pilulis excalefacto.

Cùm autem de Torminibus Ventris mentionem fecerim, monendi hìc mihi sunt Populares mei, quanto cum periculo, prout frequenti observatione didici, *Aquæ Minerales* in Ventris torminibus quibuscumque, vel Diarrhœâ, vel Vomitione, vel Affectu alio quocunque, quem à Febre oriri vel suspicari possimus, præscribi soleant. Quandoquidem in tam subtili & spirituosò morbi genere ac Febris extat, ejusmodi Medicamenta Mineralia ita omnia conturbant, ut loco eorum Symptomatum quæ Febrem ex more usitato comitantur, Accidentia prorsus anomala adducant; nec quicquam interea ad Febris extirpationem conferant, quod me diu sæpèque observâsse memini.

Illud

Illud interim omnino observandum est, utpote quod ad quamplurimos ab Orci faucibus liberandos pertineat, quòd non obstantibus iis quæ supra jam tradidimus, quotiescunque prædicta ventris Tormina ad *Dysenteriam* usque *confirmatam* (in quâ præter ista Tormina Materia quædam mucosa unâ cum sanguine per sedem excernitur) promoventur; hîc mihi periculosissimum esse constat morbum aggredi protractiore illâ Methodo, quæ evacuandos primùm, dein contemperandos acres istos humores esse docet (ut de Remediis Astringentibus varii generis, & variante formâ intrò assumptis, tum & Clysteribus nunc abstergentibus, nunc consolidantibus subinde injectis nihil dicam;) cùm experientiâ didicerim *Dysenteriam*

riam & certissimè & celerrimè
curari, si missis ambagibus, Flux-
us Laudano confestim sistatur.
Ita enim atrox & vehemens est
hicce morbus, ut, si Dysenteriâ
jam confirmatâ adhuc purgare
satagas, perquam metuendum sit,
ne Dysenteria sumptis inde viri-
bus in præceps lata, ægrum præ
incredibili fermento, quocunque
te postea verteris, diutius excru-
ciet, vel etiam vitâ spoliet. Ad-
vocatus itaque, guttas circa xxij.
Laudani liquidi in *Aq. Epidemi-*
câ vel *Aq. Mirabili*, vel aliâ simi-
li protinus exhibeo, bis intra ho-
ras 24 repetendas; vel etiam hoc
sæpius statis intervallis, si nempe
Dosis jam præscripta, manè ac
serò tantum usurpata, tam tor-
minibus Ventris, quàm Dejecti-
onibus cruentis, rite compescen-
dis par non fuerit. Dejectioni-
bus

bus paululum incrassatis, vel jam magis consistentibus (quod primum sanitatis mox recuperandæ indicium est) & fugatis Symptomatis, tutissimum arbitror, ut æger aliquantisper in usu prædicti Remedii manè & serò capiendi perseveret, guttulis aliquot indies demptis, donec eo amplius non fuerit opus. Animadvertendum autem est diligenter, quod ægrum ab usu Paregorici lectulo diutiùs affigendum curo, cum fitus quilibet paulo erectior cerebrum facilè conturbet nisi æger somnos post in lecto satis longos captaverit. Diætam quod attinet; si æger vino priùs assueverat, Canarense concedo, probè tamen aquâ dilutum, in qua panis crustulum fuerat decoctum; & quam frigidam in hunc usum in lagenâ asservandam jubeo, ut in promptu sit

fit ubi vinum est contemperandum. Decoctum Album, è Cornu Cervi usto in Aquâ fontanâ, hic etiam affatim epotum prodest. Pro victu jusculum Hordeaceum, vel è pullorum carnibus elixis; ovum sine testâ coctum, vel aliud quodvis ex Eupeptis in primos dies sufficiet. Deinceps verò tum ad liquores magis generosos, tum ad alimentum uberius solidiusq; paulatim ascendendum, ne scilicet nimia vacuitas sive exinanitio, vel morbum à quo convalescerat, vel alia Symptomata, quæ exinanitio solet parere, denuò reducat. Veruntamen hoc est adnotandum, quod licet in constitutione jam regnante, Laudanum solitarium suo Marte Dysenterias subjugabat; in istis tamen Annis, in quibus Dysenteriæ Epidemicæ grassantur, & cæteris prælucent morbis,

morbis, non abs re fuerit illas primùm Evacuationes quas in Capite de Dysenteriâ olim descripsi, in usum revocare.

Et sicuti in radicatâ illâ Dysenteriâ modò dictâ, ità etiam in hoc qui sequitur casu, fieri non potest, ut Curatio Methodo illâ quæ Febri unde primitus ortum duxit, debetur, illicò possit expediri. Verbi gratiâ. Nonnunquam usu venit ut quis rigore atque horrore corripiatur, calore & frigore per vices alternantibus, quæ sunt haud mendacia Febris jam imminuentis indicia. Derepentè viscerum torminibus, à materiæ febrilis irruptione ac insultu gravissimè discruciat. Æger cum venam ferire, & alvum repurgare deberet, ad normam superscriptam, ad Medicamenta nescio quæ calefacientia, tam intrò
af-

assumenda, quàm extrà applican-
da se confert: eo sc. animo ut flatus,
quos hujus mali fontem esse augu-
atur, his mediis discutiat; donec
 tandem augescente dolore & vi-
ceribus diuturniori morâ quasi
impacto, motus Intestinorum Pe-
ristalticus quo ex naturæ ordine
omnia deorsum propellere de-
bent, inverti occipit, & inclusa
omnia sursum tendunt, unde æger
sævissimo cruciatu torquetur, &
provocatur ad Vomitionem, ma-
lo jam in *Iliaca Passione* desinente.
Hic in Medendi ratione quam Fe-
bris quæ hujusce Symptomatis
Causa erat Antecedens, sibi postu-
labat, ulterius procedere nequit
Medicus, quàm ut sanguinem ex
ægri brachio semel extrahendum
præcipiat: etenim quot & qua-
liacunque demum Cathartica pro-
pinaveris, ea statim Emetica fieri,
atque

atque ita sursum inversum viscerum motum magis promoveri solent; cum ut plurimum vix fortissima quidem Medicamenta Purgantia vel minima eorum pars intestina permeare valeant, ac sedem petere. Rebus sic stantibus consultissimum esse arbitror brachii venam primum pertundere; mox interjectâ horâ unâ alterâve, *Clysterem* aliquem ex iis qui potentius operantur injicere; ego *fumum Nicotianæ* sive *Tabaci*, ex tubulo inverso, per vesicam majusculam, in intestina validissime insufflatum, Enema omnium quæ mihi innotescunt hætenus efficacissimum esse duco. Qui etiam post moram aliquam reiterari potest nisi prior immixtus, solutâ alvo, meatus deorsum versus referaverit. Huic autem Remedio Symptomate haud cedente omnino

nino necesse est ut Catharticum paulò fortius ac *δραστικότερον* in usum veniat, utut difficilè fuerit exinde viam facere. Ut,

R. *Pil. ex duobus gr. xxxv. Mercurii dulc. ʒj. cum s. q. Balsam. Peruv. f. Pil. n. iiij. cap. è cochl. uno Syr. violar. nullum insuper liquorem assumendo nè minùs retineantur. Sin autem æger hoc Remedium per os rejecerit, hâc methodo procedendum. Laudani liq. gut. xxv. Aquæ Cinnam. fortis ʒ^{ss} instillatæ statim propinentur; & interjectis aliquot horis idem Paregoricum repetatur. Cùm verò horum usu vomituritio ac ventris dolores remiserint, tunc Catharticum prius dictum iterum exhibeatur. Hoc enim tempore idem sub Laudani tutelâ assumptum retinebitur, ac suo tandem defungetur munere. Verùm si*

Anodynorum virtute ac vi jam penitus infractis, vomituritio ac dolor iterum redierint, Cathartico interim in corpore restitante; in hoc casu, ex dejectionibus per inferiora spe omni impræsentiarum abjectâ, ad usum Paregorici suprâ descripti revertendum, idemq; eousque repetendum quarta vel sexta quaque hora donec intestinis quies omnimoda inducatur, ac proinde motus eorum naturalis deorsum versus restituatur: quo quidem tempore Catharticum, quod hætenus ob contrarium intestinorum motum in corpore sisteretur, jam operationem suam per sedes exeret, quantumlibet ex tam repetito narcoticorum usu planè contrarium effectum iri videatur. Quod & ipse dum hæc scriberem in Generoso quodam Ileo sævissimo laborante

borante expertus sum ; cui tamen postea ex nimis longâ tam humorum morbum committentium, quàm acrium Catharticorum retentione, *Aphthæ* supervenere, sed quæ satis facilè debellarentur usu Corticis Peruviani suprâ descripto ; ut & os sæpè colluendo cum sequente *Gargarismate*.

℞ *Succi Pomorum agrestium* ℥ss
syr. de Rubo Idæo ʒj f. *Gargarisma*.

At cùm jam ductus isti pro naturæ lege, denuo pateant, ægro liberum est ut ad dies aliquot ferietur à Purgatione, donec scilicet tumultus nuper in visceribus excitatus, omnino resederit ; quod temporis spatium humorum calori & acrimoniæ diluendis contemperandisque satis commodè impertiri potest. Quo facto Catharsi alternis diebus, ut suprâ, repetendæ vacare debet, si vel mi-

nima adhuc restent Febris vestigia. Sed de hoc satis.

Si *Infans* hac Febre laboret, tum *Hirudines* duæ utrinq; pone aures applicentur.

Dein *Emplastrum Epispasticum* posteriori cervici admoveatur.

Cum Cerevisia qua *Rhabarbarum* fuerit infusum purgetur.

Si post Catharsin Febris intermittere videatur, tum *Fulapium* cum *Cort. Peruv.* (in cap. de Febre Intermittenti, pro Infantibus descriptum) exhibeatur.

Hoc in loco insuper est animadvertendum, quòd licet *Infantes* huic Febris generi æque cum Adultis obnoxii sint, ac proinde pari cum illis Methodo curandi, nisi quod pro ratione ætatis, minor sanguinis quantitas est detrahenda, ac Catharsis tum eorum ætatulæ accommodanda, tum etiam fortè rariùs

rariùs celebranda (sæpe enim & Infantium & Juniorum morbus à primo vel secundo saltem Cathartico prædominabitur ;) nihilominus seriò advertendum est, an quæ hoc modo tractatur Febris, pro certo hujusce constitutionis fuerit, non verò alterius speciei, quod diligenter perquiri debet in Febribus iis quæ Infantes corripiunt, in omnibus quibuscunque annorum Constitutionibus. Vulgo enim notissimum est Infantes à doloribus ex dentitione ortis, sæpiùs in Febres agi, quæ haud ità facilè ab alterius generis Febribus internoscuntur. In harum ego Curatione diu multùmque angebar, nec nisi nuperis his annis, certò mihi persuadere potui quemlibet ex illis qui meæ curæ concrediti ad sanitatem restituti fuerunt, tàm Arte quàm Casu con-

valuisse, donec tandem de felici
successu Remedii haud ità cele-
bris, imò ob tritum ejus usum pla-
nè contempti, frequenter admo-
nitus, illud ipse quoque præscribe-
rem; quod etiamnum præ cæte-
ris quæ mihi innotescunt medi-
camentis optimè votis hîc respon-
det. Ejusmodi verùm est Guttæ
duæ, tres, vel quatuor *spiritus C.*
C. pro ratione ætatis, in cochle-
ari uno vel altero Aq. Cerasor.
nigr. vel Julapii alterius appropri-
ati, exhibeantur quartâ quaque
horâ ad vices quatuor, vel sex.

Est & Symptoma aliud Infanti-
bus permolestum longè diversum
& à Febribus variarum Anno-
rum Constitutionum, & ab illâ
proximè memoratâ. Est verò
Hecticæ species Infantes diu af-
fligens, quâ infestati sine insigni
aliquo calore languent, cum ap-
petitus

petitûs dejectione; & tam artus
quàm corporis truncus ubique
emaciantur. Simplicissima quâ
hic utor methodo, talis est. *Rhei*
electi taleolatim incisi $\mathfrak{z}ij$ in la-
genam vitream duarum librarum
Cerevisiæ tenuis capacem, subere
mox probè obturandam, immitti
curo, (vel in alio quolibet liquo-
re quo pro potu ordinario uti
solet infans;) quam Cerevisiam
ita medicatam Infanti tam noctu
quàm interdiu, & cum & sine
cibo propinandam injungo. Epo-
to hoc liquore, duas alias libras
Rhabarbaro eidem superaffundi
jubeo; quibus pariter exhaustis,
alias adhuc duas pro tertiâ vice
substituo; quo factò & Rheum
vires suas amittit, & Infans mor-
bo utplurimum liberatur. Ne
tamen Cerevisia primùm affusa
Rhei vi cathartica saturatiùs im-

E 4 pregnata,

pregnata, iusto vehementius al-
vum cieat, cautiùs agimus, si li-
brâ unâ epotâ alteram statim ad-
jiciamus: post verò, recentem
Cerevisiam non affundemus, nisi
exhaustâ eâ omni quæ priùs fue-
rat lagenæ inclusa.

Sed ut ad Febrem de quâ nunc
agimus, Constitutionis scilicet
jam currentis, revertamur. Hoc
sedulò observandum est, quòd in
hoc Febris genere (perinde ac
in Rheumatismo & aliis morbis
quamplurimis, quorum curatio
solis evacuationibus absolvitur)
si dictis evacuationibus pertinaci-
ter insistamus, usque dum Sym-
ptomata omnia prorsus ablega-
verimus, sæpius ægro non nisi
Mortē medebimur. Neque enim
itā insolens est, ut Symptomata
quædam leviora, & quasi effloetæ
Febris Reliquiæ aliquantisper e-
tiam

tiam expirante jam morbo, perdurent ; à quibus tamen nullum ægro recidivæ periculum est, quæque sua sponte pari passu quo sanitas redit, abscedent. Quid quod jam recitata Symptomata haud rarò nihil aliud sunt quàm reiteratarum evacuationum, quibus Medicus morbi curationem tentavit, vera progenies ; si huic saltem addamus in causæ partem, exinanitionem illam quam ægri à consuetis cibis potuque abstinentia superinduxit : quæ omnia cum in corpora jam à morbis infirmata & pænè confecta vim fecerint, *Vapores*, quos dicunt, haud aliter elevantur quàm in foeminis, atque eandem planè ob rationem, ob debilitatum sc. & quasi disjectum fractumq; Spirituum Animalium Systema. Quapropter post factas, quæ tollendo morbo sufficere

sufficere queant, evacuationes, Prudentis Medici est ab importunâ earundem ordinatione sibi temperare, & paulisper attendere quid *Tempus*, Medicorum sæpe Felicissimus Optimusque, ad leviculorum istorum Symptomatum depulsionem conferre possit; quæ quidem sæpenumero, prout multoties repetitâ observatione comperi, à Paregorico duabus vel tribus noctibus assumpto, sine alio quovis apparatu, sub morbi huiusmodi exitu devincuntur.

Methodus jam laudata cæteris quas expertus sum omnibus, in huiusce Febris curatione facile antecellit. Si quando verò Febrim non prorsus tollat, id saltem agit ut intermittere cogatur; ac proinde *Peruviano Cortici*, qui hic nunquam non triumphat, conficiendum tradit. Cum autem
tem

tem Catharsis istic imperata Curationi hujus Febris obesse nonnullis fortè videatur, pro comperto affirmo, nihil ità certo atque ità potenter ægrum refrigerare atque Catharsin, post venæsectionem (quæ ubique præmittenda est) celebratam. Tametsi enim Medicamentum Purgans eo ipso quo sumitur die, atque adeò inter operandum majorem impræsentiarum & in sanguine & in reliquis humoribus, quàm qui ante fuit, tumultum excitet, & proinde Febrim intendat ; id tamen noxæ emolumento mox inde subsequuturo plus satis pensatur. Testatur enim experientia, Catharsin, modò post eductum sanguinem tentetur, quibuscumque aliis remediis felicius certiùsque Febrim perdomare ; tum quatenus foedam illam Humorum illuviem
è cor-

è corpore exigat, à quibus ut à causâ antecedente Febris accendebatur, vel si non antea peccabant ii, jam saltem concalescenti, & à Febris ardore quasi cocti & constipati, ad ejusdem moram diuturniorem multum faciunt; tum etiam quatenus Anodyno viam sternit, quod tutius longè certiusque officio suo fungitur, quàm si humores peccantes, qui Purgorici vires aliter potuissent infringere, purgatione non fuerint eliminati.

At è contra sicuti Methodus illa quæ materiam Febrilem per poros cutis eliminare satagit, minus habet certitudinis, ita plus habet & fastidii, & moræ, utpote quâ morbus sæpius ad septimanas aliquot producit. Cum æger hoc modo primùm in ipso sepulchri margine (si forte Libitinam

tinam evitet tandem) constitua-
tur ; & per longum illum Febris
decursum, denso Remediorum
agmine infestetur, quibus ea ex-
pugnantur symptomata quæ im-
perita morbi tractatio advexit ;
dum Regimine & Medicamentis
calidissimis tentatur Curatio ejus-
modi affectus, qui pro genio
suo, utraque horum frigidissima
omnino deposcit. Atque ità dum
malesani homines Artis falsò
dictæ regulis se mancipant, etiam
spreto sensuum illis reclamanti-
um judicio, morbum ex sua na-
tura brevem facilèmq; in diu-
turnum, & difficilem eruditè con-
vertunt, omnia tumultu & metu
conturbantes, & fluctus, quod ai-
unt, excitantes in simpulo. Quo
facto non iis magis opus erat,
quàm est Nauclero, ut dum in
mari libero navim possit agere,
eandem

eandem inter cautes & breviam inferat ; unde licet majoris peritæ gubernationis famæ comparandæ opportunitatem nanciscatur, servato in tantâ desperatione navigio, viri Prudentis saltem nomen amittet.

Has itaque ob causas, & prudenti, uti spero, fiduciâ affirmare lubet, quod dicta Methodus curationis per Venæ-sectionem & Purgationem expediendæ, plus aliâ quâvis præstabit in Febribus quamplurimarum specierum expugnandis. Licet enim Diaphoresis, proprie loquendo, naturæ ipsius sit Methodus, qua materiam febrilem foras protrudit, & præ cæteris maximè genuina sit, & accommodatissima, quoties natura suo relicta arbitrio dictam materiam primùm digerat, dein ritè coctam per corporis habitum blandè

blandè expellat, (quem felicem Naturæ eventum Febres per sudores abigentis cùm Medici Præctici sæpe animadvertissent, hinc ansam arripiebant Δογματικώτεροι fidenter statuendi, Febres universas hac tantùm Methodo, non verò aliâ quavis, profligare posse ac debere ;) Quo tamen dato & concessō, Ars nihilominus, quantumcunque Naturæ imitationem præ se ferat, id saltem sibi privilegii arrogare nequit, ut Febribus per sudores certò exigendis par sit. Primò enim nescit Ars quo pacto materia peccans ad expulsionem subeundam rite præparanda sit ; nec si hoc sciat, certa ulla habet indicia, quibus de hujusmodi debitâ præparatione possit moneri ; unde etiam & tempus ciendo sudori opportunissimum ignorari necesse est. Temerariam

merariam verò sudoris, nondum peractâ Coctione, provocationem, longè periculossimam esse, nemo opinor nisi pertinax negaverit; cum materiam crudam in Cerebrum impingens, oleum camino addat. Atque, prout aliàs etiam innui, saluberrimum illud Hippocratis Monitum, *Cocta non Cruda sunt Medicanda*, non tam Catharsin, quàm Diaphoresin ex Arte sollicitandam spectare videtur. Etenim neminem in ægris tractandis vel mediocriter versatum fugere potest, quàm multi indies malè multentur à Vetulis & imperitis Medicastris, præposito hoc Sudorificorum abusu: his enim more receptum est, ut si quis de rigore, & capitis atque ossium dolore (quæ ut plurimum Febris mox invasuræ præludia sunt) conqueratur, extemplo il-

lum

lum lecto adjudicant, & sudoribus quoquo modo extorquendis toti incumbunt. A quo importuno molimine tantum abest ut præcaveatur Febris, quæ fortè vel sua sponte, vel eductis aliquot sanguinis Unciis potuerat evanescere, ut è contra magis accensa vehementius exardescat, & in morbum jam radicatum confirmatumque abeat. Illud insuper (ut Vetulas jam missas faciamus) notissimum est, quòd sicut sudores isti qui Febre primùm ingruente spontanei erumpunt Symptomatici omnino sunt, nullatenus verò Critici ; ità etiam qui primis Febris diebus Diaphoreticorum vi exprimuntur, nihil magis ad morbi curationem plerumque conferunt quàm solent alteri illi Symptomatici ità præmaturè suâ sponte manantes, hoc

F . est

est ut plurimum, nè hilum quidem. Deinde verò sicut ignorat Ars opportunitatem illam temporis quâ sudores eliciendi fuerint, ita pariter nescia est quamdiu in iisdem sollicitandis perseverandum sit. Quod si Diaphoresis ultra debitum tempus, quo sc. materia morbum committens penitus fuerit exacta, protrahatur; humidarum istarum particularum, quibus sanguis diluendus contemperandusque erat, absumptio, febris tum moræ diuturniori, tum incremento ministrabit. Constat itaque quàm in lubrico res hîc vertatur; cùm è contra penes Medicum sit alteram illam methodum quâ materia febrilis per Phlebotomiam & Catharsin eliminantur, pro arbitrio suo moderari. Adde quòd hoc etiam nomine hæc illi alteri anteponenda

da est, quòd scilicet si forte Medicus propositum sibi scopum non attigerit in sanando ægro, saltem eundem in nullum discrimen adducit, . quod in Diaphoreticorum usu contingit, nisi convalescat. Etenim vel calor lectulo jugiter inclusi, cui præter solitum morem aliquandiu se addixit, (ut Cardiacæ quæ in hac Medendi ratione locum semper obtinent, omittamus) naturæ œconomiam confundit, & convulsivos artuum motus, aliâque Symptomata prorsus Anomala adfert. Quæ sane ideo delineari non possunt, quia sub morbi Historiam non cadunt (quod in Symptomatis plerisque ad quemlibet morbum spectantibus usu venit) sed à superaddito tumultu & confusione oriuntur, quibus sæpe opprimitur natura, quoties

curationem Morbi hâc Metho-
do aggredimur. Quæ quidem
omnia vulgò Malignitati nescio
cui solent imputari.

Cujus de *Malignitate* (five
Notionem, five Verbum dixeris)
opinionis inventio humano generi
longè ipsâ *Pyrii Pulveris* inventio-
ne lethalior fuit. Cùm enim eæ
Febres præsertim Malignæ di-
cantur in quibus intensioris præ-
cæteris Inflammationis gradus
conspicitur, hinc Medici se ad
usum Cardiacorum, & Alexi-
pharmacorum nescio quorum
contulerunt, quo scilicet per cutis
poros expellant quod somniant
Venenum (hoc enim est dicen-
dum, nisi malint verbis ludere,
quàm illud quod potest intelligi,
seriò proponere ;) ex quo factum
est ut Regimen calidissimum Me-
thodumque huic parem iis mor-
bis

bis adaptaverint, quæ frigidissima
tum Remedia, tum Regimen
præ cæteris sibi postulabant.
Quod quidem satis arguitur tum
in Variolarum, qui ex calidissi-
mis in rerum naturâ Affectibus
est, tum in Febrium aliarum cu-
ratione. In quem errorem forte
inciderunt ex conspectu Petechi-
arum, Macularum purpurearum,
& cæterorum id genus *παρὰ φύσιν*.
Quæ tamen omnia in plerisque
subjectis, Inflammationi, ægri
sanguini jamdiu plus satis à Febre
accenso superinductæ, omnino
debentur. Utpote quæ rarò spon-
te suâ efflorescunt, præterquam
sub adventu Pestis ipsius, atque in
initio invasionis istarum Variola-
rum Confluentium quæ summæ
Inflammationis participes sunt.
In hoc enim Morbi genere Ma-
culæ liventes in variis corporis

partibus unà cum Pustulis primum erumpentibus, comparent; atque æger eodem tempore sanguinis excretionem vel per meatus urinarios, vel cum Tussi per Pulmones, fatigabitur; cum ita validâ exagitatione, atque orgasmo ab inflammatione orto, sanguis ferociat, ut diffractis jam repagulis, in cavitates corporis præceps ruat. Et licet Maculæ istæ purpureæ in hac Febre non à tam intenso sanguinis calore, qualis is est qui istiusmodi Hæmorrhagias excitat, ortum ducant; ab eadem nihilominus inflammatione sed gradu remissiori producuntur; & quoties ista sanguinis excretio non accedit, Refrigeranti regimini facile cedunt. Quod si Malignitatis præsentiam non tantum è Maculis Purpureis colligunt, sed etiam ex eo

eo quòd observaverint, Febris Symptomata subinde fuisse mitiora quàm quæ ejus naturæ competere viderentur, ægrum tamen magis viribus occisum fuisse, quàm pro ratione temporis à quo cœpit ægrotare ; Respondeo omnia hæc exinde tantum procedere, quòd Natura à primo morbi impetu quasi oppressa, devictaque, non satis valida est, ut Symptomata regularia & magnitudini morbi consona exerat, omnia verò phænomena prorsus sunt anomala. Etenim perturbatâ Oeconomîâ animali & quasi disjectâ, Febris exinde deprimitur, quæ obtinente genuino naturæ ductu, vigere solet. Cujus rei experimentum haud vulgare occurrisse mihi memini multis abhinc annis, in Juvene quodam ad quem accersebar. Quamvis enim fermè

animum agere videretur ille, calor tamen in externis corporis partibus ità ad tactum sentiebatur temperatus, ut fidem mihi derogarent adstantes amici, quoties assereram eum Febre laborare, quæ ob sanguinis oppressionem (cujus molè, exitu negato, quasi strangularetur) se explicare & ostendere palam nequibat: quod si venam inciderent, Febrem illicò satis violentam statim animadverterent. Apertâ venâ, & sanguine paulo copiosius educto emicuit Febris, quâ vehementiorem mihi nondum videre contigit; quæ non nisi tertiæ quartæve demum Phlebotomiæ cessit.

Quod si Rationes à me allatæ tanti non sint, ut certò ac necessario evincant rem ità se habere atque ego statui; attamen si suffragante experientiâ deprehendero

hendero hancce Febrim evacuati-
onibus per Diaphoresin factis
haud libenter cedere, habeo quod
quæro. Neque enim cujuslibet
demum Ratiocinatio, sed potius
Experientia docere poterit, quæ-
nam Februm species Diaphoreticis,
quænam verò alijsmodi evacuati-
onibus sanari possint ac debeant.
Et profectò nemo sapiens cui tam
hominum quàm rerum natura
satis est perspecta, in iis quæ meræ
speculationes sunt, nullo autem
certo experimento determinari
queunt, in cujusvis Mortalis ver-
ba, quantuscunque is demum fu-
erit, facile juraverit: cùm idem
animadvertisse debeat, *Momenta*
Rationis ità prorsus varia, itaque
subtilia esse, ut cùm aliquis The-
oriam quamlibet proposuerit, ità
validis rationibus suffultam, ut
adstantium, quotquot sunt, om-
nium

nium assensum extorqueat; hunc
mox alius insignioribus fortè na-
turæ dotibus præditus, excipit,
qui sententiam istam, quæ ità
pulchrè stabilita videbatur, con-
vellit, & firmiori Argumentorum
vi, nihil illud esse aliud quàm
Cerebri commentum, cujus nul-
la prorsus in naturâ vestigia re-
periuntur, palam ostendit. Cu-
jus jam loco is novam quandam
substituit Hypothesin, majori adhuc
verisimilitudinis specie innixam,
& magis affabrè concinnatam;
quod tamen posterius Figmen-
tum, pari cum superiori illo fato
fungetur, quoties Tertius aliquis
se objecerit, qui Secundum istum
tantum ingenio vincat, quantum
ille sibi præcedentem devicerat.
Atque hoc iterabitur toties quo-
ties, donec tandem ad illum per-
ventum fuerit, quem *ultima hu-*
mani

mani ingenii potentia consumma-
verit. Quàm verò difficile sit
hunc hominem investigare & à
cæteris dignoscere, statim sentiet,
quisquis non usque adeò desipit,
ut hanc sibi laudem delirus ar-
roget. Quinimo, cùm jure me-
rito suspicari liceat, esse naturas
in Orbibus illustrioribus, per U-
niversi expansum hinc illinc spar-
sis, pene infinitas, quæ præcellen-
tiori longè intellectûs vi pol-
lent quàm nos homunciones; haud
satis scimus, annon vel totum
hominum genus Cerebrum, co-
gitationum officinam, habeant à
Natura ità efformatum, ut non
tam quid sit absolutè verum, quàm
quid maximè conveniens, ac suis
Naturis accommodum, excogitare
queant. Atque hæc iis qui in Me-
dicina faciendâ potius speculatio-
nibus vanis, quàm experientiæ
solido

solido sensuum testimonio innixæ, fidem adhibent, dicta sunt.

Quod si quis hîc regerat, Annon igitur de factò experimur hanc Febrem Methodo huic quam tradis, prorsus contrariâ persæpe fugari? Respondeo toto, quod aiunt, Cœlo distare Curationem Morbi eâ Methodo cui sola ægri nonnunquam ad sanitatem restitutio adstipulatur; & ejusdem Curationem, istâ Praxeos Methodo, cui & frequentior ægri restitutio, atque etiam Phænomena practica omnia quæ in eodem curando incidunt, pariter astipulantur. Exempli gratiâ: in Variolis, Multi ex iis qui diro calidorum & regiminis & remediorum usu cruciantur, tamen convalescent; ex adverso autem, & iis pariter feliciter cedit, quorum Curatio methodo planè contrariâ

riâ tentatur. Jam quo pacto li-
tem hanc finiemus, Quænam Me-
thodus est præferenda? Hoc pla-
nè modo certissimè dijudicabi-
mus. Nempe si in illo regimine
priori exploratum habuero, me
quanto magis ægrum excalefa-
cio, tanto magis Febrem, Inquie-
tudinem, Delirium cæteraque
Symptomata intendere ac pro-
movere; è contra verò depre-
hendero, eundem, ubi moderatè
refrigeretur, tanto sedatiori tem-
peramento esse, tantòque minùs
tam à Febre quàm ab aliis Sym-
ptomatis vexari. Addo quod
servatâ debitâ illâ carnis muscu-
losæ temperie, quæ pustularum
tum augmento tum maturationi
maximè competit; & grandiores
sunt pustulæ & liberalius implen-
tur, quàm si æger nimio suffo-
cetur calore. Posito hoc utroque
casu,

casu, satis manifestum esse arbitror quam potius Praxeos Methodum sequi debeamus. Pariter in illâ, de qua nunc agimus, Febre, si comperiar ægrum quo magis calefit, eo magis non tantum Phrenesi, Maculis Purpureis, Pecthiis, &c. obnoxium esse; sed & Febrim insuper symptomatis omnium generum irregularibus & Anomalis exinde stipari. E contra verò si alium ægrum eâ quam jam proponimus Methodo tractatum ab his symptomatis prorsus liberum observaverim, ratio dictat posteriorem hunc Praxeos modum, longè alteri præstare, tametsi uterque æger ità diversimodè curati ad sanitatem revertantur. Quod si plures hac viâ quàm aliâ istâ mortem effugiant, eò faciliùs solvitur Controversiæ nodus; quâ de re non est meorum

rum partium judicium ferre, ne mihi & meis plus æquo faveam.

Atque hæc de hac Febris specie. Quousque illa durabit non hariolor. Neque satis scio annon sit initium aliquod spirituosius ac subtile, & quasi primordium *Febris* istius *Depuratoriæ* jam antiquatæ, quam insecuta est immanissima illa Pests. Sunt profectò Phænomena quædam quæ me ut hoc credam, quadantenus inducunt, quandoquidem non tantum Febres Intermittentes propriè dictæ, præsertim *Quartanæ*, hic illic sparsæ adhuc restant ; verum etiam nonnullæ ex his Febribus Continuis subinde in Intermittentium castra, maximè Autumno jam pendente, commigrant. Ut jam taceam Exacerbationes in hac Febre suprâ memoratas, eorum

rum Paroxysmorum qui Febres Intermittentes comitantur, • genium aliquo saltem modo referre. Tum etiam quod hoc morbo laborantes ad Vomitionem satis sunt propensi. Quâ de re tamen nihil prorsus pro comperto venditare animus mihi est, quoniam non jam mihi succurrit, qua facie Febris Depuratoria se primum extulit; prout libro de Morbis Acutis, Sect. I. Cap. III. his verbis subindico. *Quanto autem jam tempore prædicta Febris continua invaluerat dicendo non sum, quum mihi hætenus satis fuerat ad generalia Februm Symptomata attendere; utpote qui nondum vel juxta varias Annorum crases, aut ejusdem Anni varia tempora easdem distingui posse animadverteram.*

De Febre Putridâ Variolis Confluentibus superveniente.

CUM vel ætas jam provectior & in occasum ruens, vel adversa quacum jamdiu conflictor Valetudo, opportunum fortè spatium posthac non concesserit, quo nuperas aliquot observationes à me (tametsi nimis serò in vitâ meâ) factas, circa *Febrem Secundariam Variolis Confluentibus* supervenientem, in publicum edam ; veniam dabit Lector, opinor, si paucula quædam de hoc Affectu, quantumvis à morbo quem superius tractavimus satè abhorrente, pergam subnectere.

Jamdiu aliàs demonstravi quantum intersit inter variolas gene-

G

ris

ris Distincti, & Confluentis : in hoc scilicet quod qui *Distincto* genere laborat, vix opis medicæ indigus, sponte suâ, & naturæ vi convalescet; nisi fortè ab initio Diaphoresi in lectulo continuò indulserit. Namque, uti pridem alibi adnotavi, qui *Discretis Variolis* laborat æger, cum satis promptè sudoribus diffluat, ac sibi omnia bona promittat, si morbi, ut sperat, virus per cutis poros hoc pacto amandaverit; diligenter ideò huic methodo insistit, tum remediis Cardiacis intrò assumptis, tum regimine calidiore, ut par est, adhibito; (atque hæc eò facit lubentius, quod tum ab hac Methodo in principio sibi melius videatur habere, tum etiam ad malè fundatam Adstantium opinionem propius accedat :) Tandem

Tandem verò eliminatis per
διαφόρῃσιν particulis istis, quæ ad
pustularum elevationem, atque
intumescentiam faciei debuerant
facere, die *Ὀκταυο* quæ turgescere,
& per interstitia pustulis inter-
jecta inflammari debuerat facies,
flaccida è contra reperitur,
& albescunt interstitia, licet interim
rubescant. pustulæ atque
elevantur, etiam post ægri mortem.
Qui ad hunc usque diem
nullo negotio manaverat sudor,
jam subito suâque sponte evanescit,
neque remediis ullis Cardiacis,
vel etiam calidissimis, revocari
potest. Æger interim Phrenitide
corripitur, anxietate, jactatione,
ægritudine vehementibus; Urinam
parcè reddit, ac frequenter; ac
tandem paucissimarum horarum
spatio amicorum spem
G 2 fallit,

84 *De Febre Putridâ Variolis*

fallit, & ad plures migrat. Quando idem ille sine ullo vitæ periculo à morbo convaluisset, si naturæ rem committens, nulli se prorsus regimini subjecisset.

At in *Variolarum Confluentium* genere longè aliter se res habet: Licet enim hæ (nisi sanguinis sive per Pulmones, sive per meatus Urinarios excretio primis diebus accedat) nec adstantes admodum perterrefaciant, nec ægrum in discrimen aliquod vitæ adducant ad primos morbi dies; postea tamen istis diebus, sub morbi exitu, quibus ægrum maximè periclitari jam olim monui, ità derepentè ad incitas redigitur æger ut an Vita, an Mors insequatur, pariter incertum sit. In horum numero *Undecimum* pono (si à primo morbi insultu compu-

Confluentibus superveniente. 85

computes) sc. in minimè crudo, at maximè vulgari Confluentium genere ; *Decimum quartum* in crudiore adhuc ; *Decimum Septimum* verò in omnium, quæ passim obviæ sunt, genere crudissimo. Tametsi æger nonnunquam sed rariùs, non ante *Diem Vicesimum primum* fato defungatur, pustulis usque ad id tempus ità incrustatis exsiccatisque, & in carnes quasi impactis, maximè in ipsa facie, ut ad separationem nullâ arte queant perducì. At verò Undecimo die æger, ut plurimum primùm periclitari videtur, Febre atrociorè, inquietudine, aliisque symptomatis unà invadentibus, quæ mortem in propinquo esse denunciant ; à quâ æger, nisi Ars medica intercesserit, plerumque opprimitur.

86 *De Febre Putridâ Variolis*

Quod si hoc die non succumbat morbo, utrique illi posteriores, quos indicavimus, adhuc metuendi restant. Quinimo per spatium illud omne quod inter Undecimum & Decimum Septimum interjacet, appetente vespérâ, molestissimo inquietudinis quasi paroxysmo quotidie vexatur; & mors quasi vi, & armis protelatur. Porro ostendi hanc causam esse majoris minorisve, in his Variolarum generibus, periculi ægroto impendentis, quòd scilicet in genere *Discreto* cum Phlegmonæ sive tumores cum inflammatione (cujusmodi sunt pustulæ omnes ubi primum elevantur) pauciores extiterint, ac proinde non nisi exigua Puris quantitas in sanguinem per Circulationis leges foret regerenda, ubi illæ
jam

Confluentibus superveniente. 87

jam coeperint maturefcere ; nullus ex hac parte metus est nè Febris nimium infurgat, cum Natura impressionibus in sanguinem factis à tantillo Puris, cohibendis facile par fit. Cum verò in genere *Confluentium*, ubi corpus ferè univcrsum his Phlegmonis protegitur, quæ postmodum in Abscessulos totidem facessunt, tanta Puris vis, diebus præfatis (in quibus Pustulæ, duce Naturâ, ἀκμὴν suam, vel debitam maturitatem ut plurimum obtinent) per venas in sanguinem reduci-
tur ; tanta item halituum putridorum copia ab omni corporis jam quasi suppurati undique superficie, in sanguinem subrepat, ut Febris ex hac occasione excitata, naturæ vires penitus proster-
nat : atque ita extinguitur

88 *De Febre Putridâ Variolis*

tandem æger, partim à Febre, partim à Veneno quod sanguinis massam infecerat, jugulatus. Quapropter quando ægri incolumitas usque adeo à Variolarum paucitate, periculum verò è contra ab earundem auctiori numero pendeat; dictat ratio, vel etiam sensus omnibus communis, periti Medici esse ita non materiam Variolosam, sub principio morbi, Regimine & Cardiacis calidioribus vehementer propellere (unde nimia fit Assimilatio materiæ Morbificæ in sanguine contentæ, totaque corporis substantia quasi in fomitem morbi facessit,) ut omnem potius operam in reprimendâ tam enormi & subtili Inflammatione collocare debeat. Nempe educto ante omnia è brachii venis sanguine,
 fi

Confluentibus superveniente. 89

si vel levis fuerit suspicio (sive à florente ægri ætate, sive ex eo quòd sanguinem liquoribus Generosis accenderit, sive quòd vehementiores dolores in aliqua corporis parte fuerit perpeffus, sive denique ab immani Vomitione) Variolas jamjam exituras ad Confluentium speciem referendas; postea verò propinato *Emetico*, ad eundem scopum collimabit. Cum verò nihil æquè ægrum percalefaciat, nec proinde nimis copiosam materiæ Variolosæ assimilationem æquè promoveat, atque ægri jugis in lecto decubitus; ego illum ab usu lectuli interdium semper arceo usque ad *Sextam diem* à primâ morbi invasione, sive ab eruptione pustularum *Quartam*, quo tempore omne pustularum agmen

men jam in conspectu est. Post-
 hac eundem lectulo committo
 usque ad morbi finem : at non
 pluribus densioribusve stragulis
 co-opertum, aut luculentiori in
 cubiculo foco illum uti sinò,
 quàm quibus sanus cùm esset so-
 lebat uti. Interim Cerevisiæ te-
 nuioris aliorumque liquorum Re-
 frigerantium qui ægro sunt ac-
 ceptissimi, usum liberalem con-
 cedo. Quandoquidem verò non
 obstante vel temperatissimo re-
 gimine, æger nihilominus in ca-
 lores, deliria, & molestas inquie-
 tudines frequenter incidet ; *Hyp-
 noticum* præscribo singulis no-
 ctibus, sed paulò temporius quàm
 pro recepto more, sumendum ;
 quoniam in hoc morbo quasi
 • Paroxysmus quidam, sive exacer-
 batio caloris & inquietudinis quo-
 tidie

tidie sub vesperam ferè reperitur. Quæ hic traditur Methodus & ad præcavendum justo uberio-rem Variolarum proventum, (unde maximum ægro pericu- lum intentatur, ut suprà docui,) & ad conciliandum tum incre- mentum Pustulis, ubi jam om- nes exierint, tum debitam postea maturationem, accommodatissi- ma est.

Attamen (quod fanè dolen- dum est, cùm florentissima ho- minum ætas hâc ferè strage dele- atur) tum his quæ præcepimus, tum aliis omnibus quæ hætenus invenit Ars Medica præfidiis ni- hil proficientibus ; sæpenumerò æger, licèt usque eò non admo- dum periclitetur, tamen vel *Un- decimo*, quod usu venit die, vel alio aliquo istorum quos variis specie-

92 *De Febre Putridâ Variolis*

speciebus Variolarum Confluentium ceu *magis fatales* assignavi, vehemente Febre corripitur, unâ cum suffocatione & jactatione inquietissimâ, & de tanta spe decidens subitò moritur, attonitis & stupentibus amicis, qui ad hoc usque punctum ægro bene ominabantur. In frangendo improvise hoc morbi impetu, cùm priùs is omnia fecerit quibus præcaveri potuerat, maximoperè desudabit Medicus. Quem in finem seriò perpendendum est, Febrem illam adventitiam, quæ Undecimo die Variolis Confluentibus laborantes adoritur, morbum esse tam ab ipsis Variolis, quàm ab istâ Febre quæ vel earum eruptionem præcedit, vel primis nonnunquam diebus à Phlegmonarum inflammatione gignitur, pror-

prorsus diversum. Nihil enim est aliud quàm *Febris Putrida*, propriè dicta, particulis putrescentibus, & à Pustulis jam adeptis maturitatem suam inquinatis, in sanguinem, uti dixi, resorptis ortum debens, quarum noxiâ & naturæ inimicâ qualitate æger eodem tempore, & pessimâ Febre, & Veneno laceffitur. Quamobrem ea sola in remediis huic malo cedere posse Prudens quispiam existimaverit, quæ ad retundendam Secundariam hanc Febrem, quam Putridam appello, maximè faciunt. Id verò nihil efficacius præstat quàm copiosa sanguinis educatio, quo pacto vitiatae illæ particulæ quæ morbi sunt fomes, confestim è sanguine exulant. Neque huic Praxi, si quid ego judico, Variolæ in
quo

94 *De Febre Putridâ Variolis*

quo jam sunt statu, vel minimum intercedunt: Jam enim pustulæ nullo modo introrsum agi possunt; adeò ut si æger hoc morbi tempore Fatis cederet & cadaver in terram frigidam exponeretur, attamen Pustulæ jam in duritiem incrustatæ, nec intra cutim se recipere, nec minimam molis suæ partem amittere poterint. Nec sanè cum Variolis jam nobis res est, sed cum alio prorsus morbo, nempe *Febre Putridâ*. Has ob causas sequente Methodo, à quo postremas de Variolis observationes in publicum edidi mihi compertâ, feliciter usus sum; quam si omittas nec aliam video, nec conjecturâ assequi possum quo pacto æger ita certò queat liberari. Cum itaque ad has incitas redactus fuerit æger, & ex inusitata

tatâ symptomatum immanitate, statim animam acturus videatur, nisi quis Θεὸς ἀπὸ μηχανῆς præsentissimam opem adferat; in hoc inquam casu, sive undecimus jam dies illucescat, sive alius quis isto posterior, sanguinis 3x vel xij ex eo brachio in quo pustulæ rari-ores situ majorem feriendæ venæ commoditatem fecerint, quamprimùm sunt mittendæ. Quamvis enim Paregorica, vel lectuli interdiu abdicatio primis morbi diebus, etiam omisâ venæ-sectione, Orgasmo vel Paroxysmo, cum nocte utplurimum ingruenti, debellando queant sufficere; attamen per hos dies Febris Secundariæ, nulli alteri adminiculo securè fiditur nisi copiosæ sanguinis detractiōni, qua solâ orgasmus per id temporis desævien-

ens tutò sedatur. Vesperi Anodynum, uti priùs, largâ dosi exhibendum est (ad quod jam tanquam ad sacram Anchoram confugimus;) atque ità deinceps tam manèquàm serò, alicubi etiam & hoc sæpiùs. Est enim diligenter observandum, quòd in quibusdam Orgasmus ità supra modum efferatur, ut etiam prælargæ Paregorici dosis ejusdem impetum usque ad 12 horarum spatium subjugare vel sistere nequeat; quo in casu omnino necesse est ut dicta dosis, octavâ, vel etiam sextâ quaque horâ repetatur.

Cùm verò sub ultimis morbi diebus haud rarò accidat, ægri alvum, partim à morbi natura, partim à magna Paregoricorum vi, quorum opem planè deposcebat
Medendi

Medendi ratio, ita constipatam esse
ut tum ferè suffocetur ille, tum
Febris ad eum gradum ascende-
rit, ut jam de ægro pæne con-
clamatum videatur; duro huic
nodo durus Cuneus aptandus est;
& rebus sic stantibus longè mi-
nus ægro periculi erit ab assum-
pto *Cathartico Leniente*, quàm à
Febre eò vehementiæ ab alvina-
rum fæcum retentione provectâ.
Hic Ego satis feliciter *Electuarii*
Lenitivi ʒjss in *Aq. stillatitiæ* te-
nuioris, (ex. gr. *Aq. Cichorei*, vel *Aq.*
Lactis Alixiter.) ʒiv solut. propinavi.
Qui quidem Haustus licet tum
ob alvi constrictionem huic Af-
fectui solennem, tum etiam ob
diuturniorem Hypnoticorum u-
sum haud ità subito ventrem ex-
olvat, plerumque tamen si manè
deglutiatur, ante noctem dejecti-

H ones

ones aliquas parit. Quod si minus præstare valeat, attamen Purgatorium vesperi assumendum est, imò & citius, non obstante Cathartico nuper assumpto, si modò inquietudo ingens aut ægritudo aliqua insignis periculum minuetur, nè æger hoc præsidio destitutus, dum dejectiones nos præstolamur, luce privetur. Nec æger damni vel minimum ex hoc tam leni Cathartico capiet, si nihil prorsus efficiat ad dejectionem provocandam. Si itaque primo die votis non respondeat, iteretur proximè sequenti; quæ secunda dosis priori in suppetias data, rarissimè Medici opem frustrabitur. At si primo die id egerit, ut huius saburræ quantum satis in præsens est, subduxisse Medico videatur, atque æger exindè melius se habere

habere cœperit, secunda dosis in aliud tempus potest differri. Atque hâc ratione tam Venæ-sectio quàm Catharsis per intervalla repeti possint, prout Febris mos, atque ægri inquietudo postulare videantur, donec tandem res in vado sit. Veruntamen in Catharseos negotio illud probè notari velim, (nè injecta ejus rei mentio longè plus damni quàm emolumenti apportet) ægrum non esse purgandum nisi facessente jam morbo, *v. gr. die decimo tertio*, aut eorum aliquo qui illum sequuntur ; nec per istos etiam dies, nisi sanguis à quo secundaria Febris invasit fuerat imminutus.

Sed ut quantum in me est, Præxi in hoc morbo ultimam manum imponam, paucula de *Sputo*

H 2

sanguinis,

sanguinis, ut & de *Mictu sanguineo* Variolis supervenientibus, in medium proferre non gravabor. Utraque hæc Hæmorrhagia, ut olim adnotavi, sub morbi initio contingit, pustulis nondum erumpentibus, vel si in quibusdam locis se ostendant, in plerisque tamen aliis adhuc sub cute densæ latent, atque ejus sunt generis, quæ in maximè confluentes adolescerent, nisi jam dictum symptoma ægri morte morbum finierit; maculæ interim purpureæ hîc illuc superficiem corporis obsident, tristem eventum interminantes. Verùm tametsi debitâ sanguinis contemperatione maculæ hujusmodi auferantur, attamen tam mictus sanguinis quàm violenta ejusdem è pulmonibus eruptio indubiè mortem prænuntiare

tiare solerent. Veruntamen tremenda hæc difficultas superari etiam possit, & ægri vita in tuto collocari. Etenim cùm hæc symptomata intensæ sanguinis inflammationi, ac proinde summæ ejusdem tenuitati originem suam debeant; Remedia ista, quæ sanguinem contemperant, ac pariter quæ vi, quâ pollent, astringendi incrassandique eum minùs fluxilem reddunt, Hæmorrhagiis hisce apprimè succurrunt. Quamobrem post unicam sanguinis liberali manu educationem *Paregoricum* exhibeatur. Ut

℞ *Aq. papav. rhæad.* ʒij *Laud. liq. gut.* xiv *Aceti destillat.* ʒiij *Syr. de Mecon.* ʒss *ms. f. Haustus.*

Deinde sequentia, vel his similia præscribantur donec Hæmorrhagia prorsus evanuerit.

H 3

℞ *Trochisc.*

102 *De Febre Putridâ Variolis*

Rx Trochisc. de Terrâ Lemn. & boli Armenæ ana ʒj Terræ sigill. Lapid. hæmatit. Sang. Draconis, & Corall. rubri præparati ana ʒss Mastich. & gum. Arab. ana ʒj ms. f. Pulv. subtiliss. cujus cap. ʒss tertiâ quâque horâ ex cochl. uno Syr. de Symphyto, superbibendo cochl. iv vel v Fulap. sequentis.

Rx Aq. Plantag. & germin. Quercûs ana ʒiij Aq. Cinnam. hordeat. ʒij Syr. de Ros. siccis ʒj Spirit. Vitrioli q. s. ad levem aciditatem.

Interim singulis noctibus Paregoricum præscriptum propinetur.

Emulsiones item ex 4 sem. frig. maj. cum sem. papav. alb. magno-pere conferunt.

Cessante

Cessante verò Hæmorrhagiâ, reliqua per decursum morbi agantur prout in *Variolarum Capite* traditur.

Antequam finem faciam, hoc adjiciam ; quod quoties guttulas aliquot Laudani liquidi usurpandas præscribo, *Laudanum* meæ descriptionis intelligo, cujus formula in libro nostro *de Morbis Acutis*, capite de *Dysenteria* habetur. Et quòd *Syrupum de Meconio* illum volo, qui conficitur ex ꝑxiv *Capitum Papaveris albi* benè ficcatorum, & (post macerationem in Aquæ font. ꝑviii ad horas 24) probè coctorum, dein expressorum quàm fortissimè ; quorum calaturæ adduntur Sacchari ꝑxxiv, & in Syrupum coquitur. Has enim duas Præparationes in suo genere ef-

H 4 ficacissimas

ficacissimas esse judico : præsertim *Syrupum de Meconio*, cujus ℥j plus præstat quàm ℥ij alterius istius, in quo *Papaverum* capita humidiora usurpantur, liquor non ità fortiter exprimitur, & loco *Nigri* quandoque *Capita Papaveris Rhæados* quæ paululum virtutis habent, partem ità magnam supeditant. Quoties itaque non satis mihi constat de alterutrius horum Paregoricorum viribus, utrorumvis loco *Laudani Londinensis solidi* sesquigranum, vel etiam gr. ij soleo præscribere in *Aqua appropriatâ* soluta; quo pacto ab omni errore & mihi, & ægro meo caveo.

De Miſtu Sanguineo à Calculo Renibus impacto.

QUamvis hominis minùs cauti & prudentis eſſe videatur, obſervationem in vulgus ſpargere, cujus in ſeipſo tantum experimentum ceperit; nemo tamen, opinor, æquus rerum arbiter ægrè feret me, qui tamdiu tantaque à *Miſtu Sanguineo*, à *Calculo Renibus impacto* orto, fuerim perpeſſus, humanitate & miſeratione erga Sodales in hoc malo meos commotum; iis qui eodem morbo excruciaci quandoque poterint, iſta remedia indicare quæ mihi aliquali levamini fuerunt, quantumlibet vulgaria, & nihili facienda forte videantur.

Anno

Anno 1660. *Podagra* me invasit, Paroxysmo tum immaniore tum diuturniore, quàm prius unquam, miserum affligens; cùm ex hac causâ æstivo tempore vel intra, vel supra lectum submollem jugiter ad duos menses decumberem, sub finem Paroxysmi, dolorem hebetem & obtusum maximè in sinistro Rene, nonnunquam, licet rariùs, & in dextro, cœpi persentiscere. A *Podagra* convalescenti hærebat utcunque Renum dolor, qui per intervalla quædam, nullatenus acutus, sed satis tolerabilis, me submonebat; nondum enim Paroxysmo Nephritico (cujus sunt comites dolor ingens per Ureterum ductus vesicam versus tendens, tum Vomitus enormis) vel semel laboraveram. Quamvis verò nondum

dum aderant ista Calculi Renum indicia, cum ratione tamen iudicabam me Calculum, mole insigniorem, in Renum Pelvi gestare; qui cum major esset quam ut ex Pelvi dictâ in Ureterum ductus elabi posset, prædicta symptomata non intulit. Quâ in re, post annos multos elapsos me hallucinatum non fuisse certò comperi. Etenim cum Brumâ Anni 1676, statim à soluto rigidissimo gelu, diu multumque obambulassem, urinam mox reddidi sanguine permistam; idque toties mihi usu venit, quoties vel multum itineris pedibus conficerem, vel in curru per platearum pavimenta veherer, quantumlibet lento equorum gressu; quod mihi tamen non accidebat, quoties per viam Regiam lapidibus
non

non stratum, licet quàm longissimè, curru vectarer. Urina quam tunc excernebam, tametsi terribili sanguinis tantùm non sinceri specie prodiret, non ità diù pòst sanguine in fundo seorsim grumescente, in summitate limpida & sui similis conspiciebatur. In hujusce mali remedium sanguinem satìs copiosum è brachio mitti curabam, & post Purgationes Universales, medicamenta Refrigerantia & Incrassantia, varii generis, in usum revocabam; Diætam interea his consentaneam adhibens, liquores acidos, acres, & attenuantes sollicitè devitans. Cùm autem neque ista, neque alia permulta, quæ numerare longum esset, quicquam prodesse; & metuens calculum, quem grandiore esse suspica-

susplicabar quàm ut expelli possit,
 Aquis Chalybeatis ad exitum sol-
 licitare, tandem spem rei bene ge-
 rendæ prorsus amisi ; idque eo po-
 tissimum nomine, quod observâ-
 ram senes aliquot mihi notos,
 sibi mortem accersisse, dum hu-
 jusmodi remediis incassum morbi
 curationem molirentur. Stetit
 itaque sententia non amplius ten-
 tare, at vitato tantum quàm po-
 tui maximè corporis motu, ab
 hoc affectu mihi cavere. Tandem
 verò animo fortè recolens, quàm
 mirè nonnulli deprædicent semi-
 nis *Fraxini* vim *Lithontripticam*,
 subiit cogitare quòd si semen ejus-
 modi virtute polleret, omnino
 verisimile esset *Mannam* *Fraxini*
 adhuc plus posse. Cum *Manna*
 quam habemus, docente Botano-
 grapho τῷ πάλιν D^{no} *Joh. Ray* post
 alios

alios Scriptores, neque Mel Aereum est, nec Ros aliquis Cœlestis, sed liquor potius, tam è foliis, quàm è trunco & ramis Fraxinorum in *Calabriâ* nascentium, exudans; de cuius rei veritate idem dum in *Italia* peregrinaretur certior factus est ab eruditissimo Medico, qui ex ramulis & foliis linteo à se curiosè connectis Mannam (qui est succus ità concretus ut dixi) sæpius collegit. Vid. Joh. Ray *Catalogum plantarum Angliæ*. Experimentum itaque facturum, Mannæ ʒij in feri lactis ℥ij solutæ hausi, pauxillum succi limonum subindè, dum purgarer, deglutiens; quo & Catharticum acuerem, quod segniùs operari solet, & ventriculo minùs ingratum redderem. Ab hujusce remedii usu vix dici queat

queat quantum ego levaminis circa Renum regionem perceperim; licet enim antea non semper dolerent Renes, tamen pondere quodam gravativo & molesto sensu afficiebantur. Quod cum ita feliciter mihi cessit, idem Catharticum singulis Hebdomadis stato quodam die ad menses aliquot continuos in usum revocabam; & post singulas Catharticos vices melius me habuisse planè sum expertus, donec tandem etiam rudiorum Currus conquassationem ferre potuerim; ab hoc symptomate prorsus liberatus usque ad Veris tempus jam proximè elapsum. Quo appetente, cum per prægressam hyemem ferè omnem Podagrâ laborâssem, & præ nimia corporis ad motum inhabilitate, quieti
&

& ἀνίσταμαι magis quam aliàs solebam, indulgissem, rediit denuo sanguinis mictus. Hic ego an ad Catharsin me iterum recipe-rem hærebam dubius ; quoniam nuperis hisce annis omni corporis substantiâ in Podagræ sedem & fomitem quasi perversâ, Catharticum, quantumlibet lene, diutinum Podagræ Paroxysmum certò certius accersebat. Tandem animo succurrebat quòd si Paregoricum singulis noctibus post purgationem adhiberem, quo tumultus à Cathartico excitatus sedaretur, posse me pristinam methodum Mannæ semel in hebdomade capiendæ tutò resumere. Uncias itaque duas cum semisse in feri lactis ℥ij dissolutas manè hausi, & serò guttas xvj *Laudani liquidi* in Cerevisiâ tenui dormi-

dormiturus adjeci. Et Mannam
& Laudanum dicto modo repe-
tens bis in Septimana ad sex
vices. Postea verò Mannâ se-
mel in septimanâ tantùm uterer,
humorum illuvie jam ità copio-
sè à Cathartico subductâ, ut à
Podagrâ minùs metuendum erat.
Cum tamen mea mihi ratio
planè dictaverit, quòd si facul-
tate aliquâ, sive dissolvente, sive
alio quovis modo Lithontripticâ,
fuerit insignita Manna, omnino
est necesse ut Medicamentum,
quale est Laudanum, validè astringens,
remedii, in quo spem col-
locaveram, efficaciam ac vim qua-
dantenus infringat; satius esse
duxi Hypnoticum missum facere,
cùm jam semel tantùm in septi-
mana alvum solverem. In quâ
Methodo jam ad menses aliquot
I perstite-

perstiterim, eundem septimanæ diem ubique Catharsi dicans ; nec me ab hoc meo more, ex quacunque data ansâ dimoveri paterer. Licet à primâ remedii huius dosi dolor qui in dorso erat, remittebat, uti prius, tamen non ita diu post repetita Catharsis Podagræ signum dedit ; quod nunc Artubus, nunc Visceribus bellum cœpit indicare ; at hæc morbi tentamina Laudanum fortiter repressit. Cum hæc mihi Medendi Ratio hætenus bene verterit, in eadem perseverandum mihi esse judicabam, tam ad præcavendum mictûs sanguinis recursum, quàm ad imminuendum aliquantulum calculi fomitem. Quod tandem votis respondit, Hæmorrhagiâ istâ ex quo Tractatulum hunc primum

mum edidi, prorsus evanescente,
proindeque Mannâ in totum
abjectâ. Purgationem itaque
quod attinet (modò sanguinis
mictus urgeat, & solum Ca-
thartico hoc lenitivo, Mannâ sc.
& secundum Methodum suprâ à
me traditam, subducatur alvus)
jam retractanda mihi est senten-
tia illa mea quam in Scripto de
Podagrâ olim evulgaveram ;
nempe Podagrâ affectis minimè
conducere, ut vel initio, vel in
declinatione, vel per Paroxysmo-
rum intervalla purgentur.

----- *Nec si miserum fortuna Si-
nonem*

*Finxit, vanum etiam mendacem-
que improba finget.*

Nondum enim in mentem mi-

hi venerat, Paroxysmum quem à tumultuante Cathartico excitandum metuebam, exhibito sub noctem Hypnotico prohiberi potuisse. Nihilominus si Podagram solùm respiciamus, Evacuationes qualescunque plurimum nocent, ac proinde nequaquam sunt admittendæ, nisi symptoma dictum earundem usum omnino postulaverit.

De *Regimine & Viâs* ratione, quæ utrovis horum Affectuum laborantibus competere mihi videntur, (quando nihil eorum præterire velim quæ istis usui esse poterint qui iisdem, quibuscum Ego, morbis conflictantur) hæc addo. Mane lecto exsurgens, Decoctionis *foliorum Tea* cyathum unum alterumve exicco; dein curru ad meridiem usque gestatus,

tus, & domum reversus, quovis ciborum genere mihi grato & eupepto *modicè* (id enim ante omnia semper, & diligenti cum curâ tenendum est) me reficio ; statim à prandio per singulos dies vini Canarini plus aliquid quartâ parte Libræ (seu Pintæ) vulgaris ad promovendam ciborum in ventriculo Concoctionem, & ad Arthritidem à visceribus procul arcendam, haurire soleo. Pransus iterum Rhedâ vector, & quoties per occupationes meas non distineor, Rus peto, aeris salubrioris inspirandi gratiâ, ad milliaria duo vel tria. Cerevisiæ tenuioris haustus mihi pro cœna est ; sed & hunc repeto etiam in lectulo, me jam ad somnum compositurus ; idque eo fine ut hoc Julapio succos acres

calidósque in renibus stabulantes,
è quibus fit calculus, refrigerem
simul ac diluam. Ego verò &
hic & inter prandendum Cere-
visiam tenuem lupulatam, Ce-
revisiæ non Lupulatæ, quantum-
libet tenui ac miti, præferendam
censco. Licet enim non Lupu-
lata, mollitiæ ac lubricitate quâ
pollet, ad subducendum calcu-
lum jam in Renibus concretum
magis faciat; attamen Lupula-
ta, ob levem illam stipticitatem
quam impertiunt Lupuli, minùs
facit ad sabuli vel materiæ cal-
culosæ generationem, quàm fa-
cit non Lupulata, cujus & vi-
scidior est substantia, & lutulen-
tior. Mihi curæ est, præsertim
hyeme, ut lectum temporius pe-
tam: quo nihil magis confert ad
Concoctiones rectè perficiendas,
&

& ad conservandum pariter tenorem illum atque ordinem qui naturæ jure debetur. Sicuti ex adverso, Nocturnæ lucubrationes Senum cum Morbo Chronico qualicunque conflictantium, tum Concoctiones omnes imminuunt ac depravant, tum eorundem principio Vitali vulnus haud facile Medicabile infligunt. Illud etiam sedulò observo, ad præcavendum à Calculo miæctum sanguineum, ut quoties per Plateas ad longius aliquod intervallum curru vehendus sim (Gestatio enim, vel ad maximam quamlibet distantiam, per vias lapidibus non stratas minimè officit mihi) non priùs rhedam ingredior quàm haustum Cerevisiæ tenuis paulo liberaliorem ingessero ; quem pariter iterò ante regressum domum

versus, si fortè alicubi diutius fuerim commoratus ; quo pacto semper mihi à mictu sanguineo satis est præcautum. At quoad Podagram, hæc unum adjiciam. Nuperis hisce annis ex errore aliquo circa sex res non-naturales commisso, mihi retrocessio subinde materiæ Podagricæ accidit ; cujus signa sunt ægritudo ingens, cum vomituritione, & aliquali ventris dolore. Artus interim ex improvise doloris sunt expertes, ac ad motum plus solito habiles. In hoc casu Congium unum Liquoris possetici, vel Cerevisiæ tenuis devoro, & quamprimum totum per vomitionem rejecerim, Vini Canarini haustum, cui instillatæ fuerint Laudani liquidi gutt. xviii, ebibo, in lecto ad quietem me componens.

Atque

Atque hâc methodo meipsum ab imminente morte aliquoties liberavi.

Et si verò haud quenquam fortasse deceat (eum maximè quem five saluum, five mortuum esse Hominum vix intersit) ità crebram sui mentionem injicere ; hæc tamen eo animo dicta volui, ut aliis quorum vita salusque majoris fortasse ponderis & momenti sunt, queant prodesse.

Hic postremò subindicandum est ingens discrimen in quod nonnulli se conjiciunt, tam Calculo, quàm Podagrâ laborantes quoties Mannam in *Aquis Mineralibus Catharticis* solutam inconsultò capiunt. Quamvis enim hoc modo assumpta, & celerius vim Catharticam edat, & minori nausea Venter irritet ; tamen
minora

minora ista commoda injuriam
aliàs ab aquis illatam pensare
non valent. Etenim si calculus
Renibus inclusus ità magnæ mo-
lis sit, ut per Ureterum ductus
in Vesicam propelli nequeat,
istæ Aquæ Paroxysmum utpluri-
mum excitant, qui eousque per-
durabit, cum magno vitæ ægri
periculo, donec tandem calculus
in pelvim redierit. Quinimo nec
Chalybeatis Aquis æger se tutò
committet, nisi prius certò sciat
calculum majorem non esse
quàm ut per Ureteres viam possit
sive invenire, sive facere: Quod
hoc tantum modo, quantum ego
conjicio, certò dignoscere potest;
si nempe jam antea Paroxysmum
aliquem Nephriticum fuerit per-
pessus, (cum dolore scilicet sævissi-
mo in Renum alterutro, per
ureterum

ureterum ductus propagato, & Vomitu enormi) pro comperto habeat, non tam grandiore aliquem calculum pelvi concludi, quàm lapillorum exiguorum congeriem, quorum unus subinde in Ureterem illabitur, atque ita Paroxysmum hunc invitat, qui fere non desinit nisi calculo in Vesicam detruso. Cùm res ita se habeat, nullum est magis efficax Remedium, sive ad præcavendum minorum Calculorum incrementum, sive ad eosdem è Renibus deturbandos, quàm *Aquarum Chalybeatarum* Potatio liberalior, per singulas æstates jugiter repetenda.

Cùm verò sæpe accidat, ut *Paroxysmo Nephritico* quis corripiatur, quando hujusmodi *Minerales Aquæ* haud præsto sint, vel

vel etiam tempestas Anni adsit, quæ earundem potationi minus faveat; hæc itaque compendiosâ Methodo, sine ulteriore Remediorum apparatu, insistendum. Si æger temperamento sanguineo præditus fuerit, & ætatem proVectiorem haud adhuc attigerit, sanguis ex brachio Reni affecto respondenti, ad 3x extrahatur; deinde *Liquoris Possetici*, cui *Rad. Althææ* ʒij *incoctæ* fuerint, *Congium* unum quàm citissimè devoretur, & sequens *Enema* injiciatur.

℞ *Rad. Althææ* & *Lilior. an.* ʒj
Fol. Malvæ, Parietar. Branc. Ursin.
 & *Flor. Chamæmel. an. M. j. Sem.*
Lin. & Fænugr. ana ʒß. *Coq. s. q. Aq.*
ad ʒiß. Colaturâ dissolve Sacchari
culinaris & Syr. Dialthææ an. ʒij.
Mf. f. Enema.

Quam-

Quamprimum per Vomitionem æger totum reddiderit, quod per os ingestum fuerit, ut etiam Enema rejecerit, *Laudani liquidi* satis magna dosis propinetur, viz. ad gutt. xxv, vel *Pil. Matthæi*, gr. xv, vel xvj.

In Senibus verò, morbo aliquo diuturno fractis, ut & in *Vetulis Vaporibus*, vulgò dictis, obnoxiiis (præcipuè si sub initium Paroxyfmi Urinam cæ redant nigram ac sabulosam,) Venæ-sectio omittatur: At quoad reliqua, eâdem, quæ jam dicta fuit, viâ omnino procedendum.

Sed ut ad Calculum, qui hujus loci est, grandiolem revertamur. Quod si Calculosus nullo unquam paroxyfmo Nephritico fuerit tentatus, cùm jam major fit calculus quàm ut ex Pelvi possit

possit elabi : non solùm nihil proderunt *Ferreae Aquæ*, sed etiam ob jam dictas rationes, non sine præsentis periculo sumentur. Neque minùs malè quandoque *Podagricis* cedit *Aquarum Mineralium* usus, modò senes fuerint (ut sunt plerumque) & pariter corporis habitu phlegmatico imbecilloque. In his enim nonnunquam naturæ vires eo usque sunt imminutæ ac succisæ, ut omnino metuendum sit, ne tantâ copiam aquarum penitus obruantur ac succumbant. Sive verò hoc in causâ sit noxæ quam exinde capiunt homines tali habitu ac temperamento præditi, sive non sit ; illud mihi compertissimum est, haud paucos quorum corpora hoc morbo fracta admodum, & quasi confecta fuerant, hisce

hisce Aquis interemptos diem su-
um obiisse.

Atque hæc eorum ferè summa
est, quæ mihi in Morborum cu-
ratione hætenus innotescunt, ad
diem quo hæc scribo, *Septembris*
sc. Vicesimum & nonum, Anno Do-
mini, 1686.

F I N I S.

117. *Reinholdus impudens*

hic. Adus intercipios chem su-
circum.
Adus hic coram sic fuit
et, que tunc in Morborem en-
tatione hactenus innotuit, ad
hic quo huc scribo, Septembris
sc. Vichmanus de nomine, Anno Do-
mini 1666.

F I X I S

